

Høringsnotat vedr. bekendtgørelse om tilskud til investeringer i udvalgte miljø- og klimateknologier 2026

Bekendtgørelsen til investeringsordningen Miljø- og klimateknologi 2026 samt vejledningerne hertil blev i udkast sendt i offentlig høring den 29. juni 2026 med frist for afgivelse af høringssvar den 7. august 2026.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har modtaget i alt 28 høringssvar.

Følgende 23 høringsparter har fremsendt ændringsforslag til udkastene:

1. Brdr. Toft A/S
2. Brancheudvalget for Frø
3. CropLife Danmark
4. Dansk Gartneri
5. DI Fødevarer
6. Fasterholt Maskinfabrik A/S
7. FH Agro
8. GreenGuard Automation
9. Greenpeace
10. Jordvirke (På vegne af Jordvirke, Foreningen Andelsgaarde og det økologiske jordbrug Lerbjerggård)
11. KF Miljø ApS
12. KF Miljø ApS (på vegne af DeLaval)
13. Kvernelandgroup
14. Landbrug & Fødevarer
15. Møller Andersen ApS
16. New Holland
17. Planetary Impact Ventures A/S
18. SAGRO
19. SKOV A/S
20. smaXtec animal care GmbH
21. Space Systems
22. Spiras

23. Økologisk Landsforening

Følgende 5 høringsparter har indsendt høringssvar uden ændringsforslag eller spørgsmål:

1. Erhvervsministeriet
2. Erhvervsstyrelsen
3. Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)
4. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
5. Rigsrevisionen

Høringsnotat vedrørende offentlig høring af bekendtgørelse om tilskud til investering i udvalgte miljø- og klimateknologier 2026		
	Ændringsforslag og spørgsmål	Opfølgning
1	Brdr. Toft A/S	
1.1	Indsatsområde 2 (Reduktion af pesticidforbrug i planteavl) Striglen fra Hatzenbichler med kamera fortjener en plads på listen under indsatsområde 2. Den er rækkeuafhængig og indstilles ved at rækkeafstanden tages ind i computeren, hvorefter hvor bredt en bånd planterækken har indtastes fx – 50 cm rækkeafstand, 10 cm bånd med kulturplanter. Striglen kører herefter med de forvalgte strigletryk op til 5 kg pr tand imellem rækkerne og med et forvalgt tryk ned til 0 kg over rækken. Striglen virker med en rækkeafstand fra 25 cm og opefter og har en arbejdhastighed på op til 15 km/t. Derudover kan den også bruges som almindelig strigle til blindstrigling, eller til strigling af kartoffelkamme, hvor den også er rækkeuafhængig. https://www.youtube.com/watch?v=lJHWODv5qN4	Ingen anledning til ændringer. Teknologilisten til Miljø- og klimateknologi indeholder ikke specifikke modeller eller mærker, men beskriver krav til teknologier, som skal opfyldes for at en given teknologi er tilskudsberettiget. For at kunne være tilskudsberettiget, skal den foreslåede model således overholde kravene for en af teknologierne beskrevet på teknologilisten.
1.2	Indsatsområde 2 (Reduktion af pesticidforbrug i planteavl) Ligeledes under indsatsområde 2 synes jeg, at denne In-Row renser hører til. Den fås i forskellige rækkeafstande, og er udstyret med	Ingen anledning til ændringer. Teknologilisten til Miljø- og klimateknologi indeholder ikke specifikke modeller eller mærker, men beskriver krav til teknologier, som skal opfyldes for at en given teknologi er

	plantegenkendelseskamera der genkender kulturplanten og renser resten væk. Den har en høj kapacitet og en lang liste af afgrøder den kan arbejde i og vil derfor være interessant for mange landmænd og frilandsgartnere. https://www.youtube.com/watch?v=3kdd85hpRL8	tilskudsberettiget. For at kunne være tilskudsberettiget, skal den foreslåede model således overholde kravene for en af teknologierne beskrevet på teknologilisten.
1.3	Indsatsområde 8 (Reduktion af energiforbrug i planteavl) Til indsatsområde 8 synes jeg der mangler direkte såmaskiner. Vi har 2 mærker på programmet, og de sår direkte i urørt jord med mellem 5 og 8 liter diesel pr. ha. Direkte såning vil sige, at der ikke behøves at bruge plov eller harvning forud for såningen, og man derfor spare rigtig meget diesel på bedriftsniveau ved denne type af såning. Samtidig har vi en striptill grubbesåmaskine der grubber for hver 50 cm og så fx raps, majs, roer eller spinat på rækker over grubbetanden. Når der kun bearbejdes i bælter af 50 cm spares der virkelig meget diesel i forhold til, hvis marken først skal ploves eller harves. https://www.youtube.com/watch?v=fUSRz9o5mUo https://www.youtube.com/watch?v=C3PEiO1oTao	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
2	Brancheudvalget for Frø	
2.1	Brancheudvalget for Frø (herunder Frøsektionen, L&F) ser tilskudsordningen til miljø- og klimateknologier som en god mulighed for at frøbranchen kan investere i ny teknologi til reduktion i behovet for anvendelse af pesticider i frøproduktionen. Brancheudvalget for Frø anser de afsatte beløb for utilstrækkelige i forhold til de aktuelle udfordringer.	Imødekommes ikke. Den økonomiske pulje til ordningen er fastsat under Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. Fordelingen af midler mellem indsatsområderne er blandt andet foretaget på baggrund af tidligere ansøgningsrunder samt forventninger til søgning på de forskellige teknologier. I tilfælde af overansøgning i nogle indsatsområder og underansøgning i andre indsatsområder, vil midlerne til de forskellige indsatsområder blive omfordelt.
2.2	Indsatsområde 2	Imødekommes ikke.

	Frøbranchens eget innovationsprojekt Close 2 Zero (www.close2zero.dk) fokuserer netop på at finde løsninger til at reducere behovet for pesticider. Her forventes nye teknologiske løsninger at være vigtige løsninger. Når der er tale om nye teknologier, er det ofte forbundet med højere risiko for om det virker efter hensigten eller hvor meget tid der skal bruges, inden det virker tilstrækkeligt. Samtidigt er de dyre i indkøb i forhold til kapacitet. Derfor er denne tilskudsordning nødvendig i frøbranchen, da frøavlerne generelt har stor lyst til at finde de nye teknologiske løsninger og få dem i brug. I Close 2 Zero arbejdes aktuelt med ukrudtsbekæmpelse med laser, hvor der er flere producenter, som sælger 6 meter brede maskiner. De kører på markerne nu og viser pesticidfri bekæmpelse af ukrudt. Det er maskiner der med kameraer, kunstig intelligens kan identificere ukrudt i marken og behandle med en laser på bare én overkørsel i marken.	Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
2.3	Indsatsområde 2 Seneste teknologi der arbejdes med, er strømukskrudtsbekæmpelsesmaskinen, der kan fjerne ukrudt mellem rækker ved hjælp af strøm. Her er også en anden type, der kan behandle enkelt ukrudtsplanter i afgrøderækken.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026, da dokumentationsgrundlaget for teknologien ikke er vurderet tilstrækkeligt.
2.4	Placering af ansøgningsrunde Det er ærgerligt at ansøgningsrunden er planlagt så sent på året, hvilket giver udfordringer i forhold til at kunne nå at få bestilt og leveret den ansøgte teknologi til vækstsæson 2027. En del af de teknologier, som vi i frøbranchen ser efter, produceres på ordre og der står ikke et lager klar til at sende ud. Derfor er der betydelig leveringstid. Det kan betyde, at der reelt går endnu et år inden	Ingen anledning til ændringer.

	teknologierne kommer i spil, også set i forhold til at ordningen blev annulleret i 2025.	
2.5	Indsatsområde 2 Kravet om f.eks. 3 rækker og 15 meter og andre afskærings- og prioriteringskrav giver igen mening. Tilpassede afskærings- og prioriteringskrav, der er mere i overensstemmelse med den teknologiske udvikling, kan give mindre planteavlere mulighed for at søge.	Imødekommes. For teknologi 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 minimumskravet for arbejdsbredde ændret fra 15 meter til 12 meter. For teknologi 2.8 er minimumskravet på 3 afgrøderækker fjernet.
2.6	Indsatsområde 2 Til indsatsområde 2, har vi ved flere af teknologierne noteret, at der mangler nogle afgrøder/ afgrødekoder, som bør regnes med for at kunne opnå tilskud. Ved flere af teknologierne, vil det for frøavlere være deres frø, som er bærende årsag til at de har brug for teknologien og ikke deres kornafgrøder. Der bør også være alle afgrødekoder for frøavl (101-118, 120-126 samt 650-668). Vi ser ingen årsag til at undlade hele eller dele af disse afgrøder i afgrødelisterne for 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10 og 2.11.	Imødekommes delvist. Afgrødekoderne 650-668 tilføjes i teknologilisten for teknologi 2.1-2.11. Derudover tilføjes afgrødekoder 101-118 for teknologi 2.10.
2.7	Indsatsområde 2 Vi mener samtidig, at der mangler en teknologigruppe, der mere er målrettet nyeste teknologier og maskiner, der er på markedet. Det gælder eksempelvis tidligere omtalte teknologier med laser og strøm, samt højteknologiske sprøjter, der ser ukrudt og spotsprøjter i 6x6 cm felter og helt tæt på afgrøderækken. Den type udstyr (som kan spare op til 90 % ukrudtsmidler) skal ud at køre i markerne, så der skabes erfaring med dem. Uden den erfaring, vil udbredelsen af det dyre maskinel foregå langsomt. De nævnte teknologier er vanskelige at få til at passe ind i de beskrevne teknologigrupperinger. Det er teknologier der kan give meget høj miljøeffekt, som udelukkes i denne runde. Teknologierne med laser og strøm anvender nul pesticider.	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologierne på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
2.8	Indsatsområde 2 Ved teknologierne 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 er der krav om en arbejdsbredde på minimum 15	Imødekommes.

	meter. Hvorfor er der et krav om minimumsbredde, når der er andre afskæringskrav f.eks. i §8 og prioritering i §11 og §12? Breddekravet afskærer en del mindre landbrug, herunder den del havefrøavlere, som fortsat anvender udstyr på 12 meter. Og hvordan er det blevet til en grænse på 15 meter, når specielt sprøjteudstyr ofte er hhv. 12, 24 eller 36 meter?	For teknologi 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 minimumskravet for arbejdsbredde ændret fra 15 meter til 12 meter.
2.9	Indsatsområde 2 Ved teknologi 2.1, 2.3, 2.4 er der et krav om, at der skal kunne pletsprøjtes ”på baggrund af digital kortlægning, som skal kunne læses og udføres ad software og hardware på henholdsvis terminal og sprøjte”. Kravet giver nogen mening, når det er til eftermontering på eksisterende udstyr. Men der er nye sprøjter på markedet i dag, hvor kortlægningen foregår under kørslen på marken (on the go). Hvorfor stille krav om udarbejdelse af et digitalt kort til indlæsning i terminal og marksprøjte?	Ingen anledning til ændringer. Der er ikke krav om, at den digitale kortlægning, som skal kunne læses og udføres af software og hardware på terminal og marksprøjte, skal være udført forud for sprøjtningen for teknologi 2.1-2.4. Specifikationer definerer således ikke, at den digitale kortlægning skal baseres på eksterne systemer eller services. Det kan sagtens være integrerede systemer.
2.10	Teknologi 2.9 Der kommer flere og flere små robotter på markedet, der kun arbejder i én række. Men de kører til gengæld døgnet rundt med ladepunkt i marken. Det er lugerobotter med stort potentiale i specialafgrøder som havefrø, hvor de kemiske muligheder er meget begrænsede. Hvorfor kravet om 3 rækker? Der er andre afskærings- og prioriteringskrav der kan sikre den rette prioritering. Fjernelse af kravet vil give flere planteavlere mulighed for at søge.	Imødekommes delvist. For teknologi 2.9 har antallet af afgrøderækker haft betydning i beregningen af standardmiljøeffekt, hvorfor kravet fastholdes. For teknologi 2.8 er minimumskravet på 3 afgrøderækker fjernet, da effekten og standardomkostningen ikke er afhængig af antallet af rækker.
2.11	Indsatsområde 8 Ved teknologi 8.1 og 8.2: Hvordan kan det være der er så stor forskel på tilskud til ”Lynlader inkl. boks og kabel”. Er der så stor forskel i den type lynlader der skal anvendes?	Ingen anledning til ændringer. Standardomkostningerne for de to teknologier er i 2026 beregnet med data fra markedsundersøgelser. Da leverandørerne til de to teknologier varierer, så kan priserne ligeledes også variere. Der er ikke forskellige krav til de to valgfrie elementer, men de skal selvfølgelig passe til det pågældende obligatoriske element.
3	CropLife Danmark	
3.1	Indsatsområde 2	Imødekommes.

	Vi finder det positivt at man opretholder det økonomiske råderum for puljen. CropLife Danmark mener at det er vigtigt at bevare adgangen til effektive pesticidprodukter, men at digitale og bioteknologiske løsninger kan bidrage til landbrugets grønne omstilling, således at pesticider anvendes så lidt som muligt og så meget som nødvendigt. Vi finder det derfor positivt, at der er mulighed for at søge tilskud til præcisionsteknologier, jf. sektion 2 på bekendtgørelsens bilag 1. Vi støtter op om muligheden for at tilskud til de angivne teknologier til planteavl fortsat gives til konventionelle landbrug for at styrke incitament for anvendelse af nye teknologier i sammenspil med principperne om integreret plantebeskyttelse. Vi noterer os, at man fra økologisk landbrugs side udtrykker frustration over ikke at have mulighed for at ansøge til denne tilskudsordning. Vi finder det nødvendigt at påpege at tilskudsordningen har til formål at reducere en potentiel miljø- og klimapåvirkning. Derfor bakker vi op om at man som økologisk landmand også kan søge tilskud, hvor en reduktion i miljø- og/eller klimapåvirkning kan dokumenteres.	Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl</i>.
3.2	Industrien har i samarbejde udviklet et lukket påfyldningssystem (CTS) som reducerer brugerens eksponering ved påfyldning af marksprøjtning, samt minimere risikoen for punktforurening når der ikke anvendes en vaske-fyldeplads. Vi forventer at CTS bliver en del af en kommende Pesticidstrategi, og foreslår, at man i fremtiden overvejer at ansøgning om et lukket fyldesystem samtænkes, når der søges om finansiering af en ny sprøjte gennem tilskudsordningen, da udgifterne til et lukket fyldesystem er lavere end det lavest mulige tilskud i ordningen.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at den passer ind under et af de fastsatte indsatsområder, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt, og at der kan beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for teknologien. Teknologien medfører ikke en pesticidreduktion, hvorfor det ikke er muligt at beregne en standardmiljøeffekt under et af de fastsatte indsatsområder.
4	Dansk Gartneri	

4.1	Teknologier til reduktion af pesticidforbrug på friland Dansk Gartneri ser meget positivt på, at afgrødekoderne 400-450 nu er omfattet af flere teknologier under indsatsområde 2. Det er en væsentlig forbedring, som betyder, at en række teknologier til reduktion af pesticidforbruget nu også bliver tilgængelige for producenter af frilandsgrøntsager. Samtidig bemærker Dansk Gartneri, at teknologilisten fortsat i høj grad er baseret på teknologier udviklet til større planteavlsbedrifter. Dansk Gartneri finder derfor, at teknologilisten fortsat bør udvikles, så den i endnu højere grad understøtter de særlige behov i frugt-, grønt- og bærproduktionen på friland. Erhvervet har et stigende behov for investeringer i nye teknologier, der kan sikre en mere præcis anvendelse af planteværnsmidler og samtidig fastholde en effektiv og konkurrencedygtig produktion. Udviklingen af teknologilisten bør samtidig omfatte både nye, avancerede løsninger og mere enkle teknologier. Dansk Gartneri bemærker, at flere enklere teknologier, som tidligere har været omfattet af ordningen, ikke længere indgår, heriblandt væksttunneller. Dansk Gartneri opfordrer derfor til, at teknologilisterne løbende gennemgås, så de afspejler både den teknologiske udvikling og de forskellige behov i frilandsproduktion.	Imødekommes ikke. Teknologilisten indeholder ikke et indsatsområde målrettet teknologier til reduktion af pesticidforbrug i gartnerier. Derfor er en række enkelte teknologier, som væksttunneller, ikke optaget på teknologilisten i denne ordning, lige som der ikke indgår mere avancerede, nye løsninger.
4.2	Indsatsområde 4 Dansk Gartneri ser positivt på, at puljen til reduktion af energiforbrug i væksthuse er forhøjet fra 10 mio. kr. til 15 mio. kr. Det er en vigtig forbedring, som kan bidrage til at understøtte væksthusegartneriernes fortsatte investeringer i energieffektive teknologier. Dansk Gartneri opfordrer samtidig til, at der efter ansøgningsrunden gennemføres en evaluering af, om puljens størrelse afspejler den faktiske efterspørgsel. Hvis	Ingen anledning til ændringer.

	ansøgningerne viser, at der fortsat er flere støtteberettigede projekter end puljen kan rumme, bør midlerne øges i de kommende ansøgningsrunder.	
4.3	Gardiner til isolering i væksthuse (Teknologi 4.1) Dansk Gartneri bemærker, at ordningen fortsat alene giver mulighed for tilskud til investering i både et isoleringsgardin og et skyggegardin. Mange væksthusegartnerier har allerede ét velfungerende gardin, men står med behov for at udskifte det andet for at opnå yderligere energibesparelser. Med de nuværende regler vil de kun kunne opnå tilskud ved at udskifte begge gardiner, hvilket hverken er ressource- eller omkostningseffektivt. Dansk Gartneri anbefaler derfor, at ordningen åbner mulighed for tilskud til udskiftning af et enkelt gardinlag, når det eksisterende gardin fortsat er fuldt funktionsdygtigt.	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønskerne til ændring af teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
4.4	Dansk Gartneri bemærker desuden, at standardomkostningen på 160 kr./m ² fortsat kan være lav i forhold til de aktuelle markedspriser og anbefaler, at satsen løbende vurderes i forhold til prisudviklingen.	Ingen anledning til ændringer. Standardomkostningen er beregnet på baggrund af en markedsundersøgelse foretaget i 2025 med nyeste tilgængelige data. Vi anser derfor prisen på 160 kr./m² for en rimelig pris.
4.5	Klimastyring i væksthuse (Teknologi 4.3) Teknologi 4.3 lægger fortsat op til, at hver væksthuseenhed skal udstyres med individuelle sensorer for temperatur, CO₂ og luftfugtighed samt styres separat. Dette afspejler ikke den gængse praksis i væksthusegartnerier, hvor klimastyringen typisk sker centralt via én klimacomputer, som styrer flere væksthuseenheder samlet. Dansk Gartneri anbefaler derfor, at kravene tilpasses den eksisterende styringspraksis i erhvervet, så investeringerne målrettes de løsninger, der giver den største energi- og klimateffekt, frem for at stille krav om en bestemt teknisk opbygning.	Imødekommes ikke. For at opnå effekten skal hver væksthuseenhed have individuelle sensorer for temperatur, CO₂ og fugtighed. Disse sensorer skal styres af en klimacontroller, hvorfor en sådan også er et krav i hver væksthuseenhed. Til at styre klimacontrollerne er behov for en klimacomputer. En klimacomputer kan styre flere klimacontrollere med dertilhørende sensorer, hvorfor der ikke er krav til et bestemt antal klimacomputere, men derimod er kravet, at <i>Der skal være en klimacomputer, som kan betjene minimum det antal klimacontrollere, der søges om udbetaling af tilskud til.</i> Klimacomputer er et valgfrit

		element, hvorfor det ikke er obligatorisk at søge om tilskud til denne.
4.6	Normtimesatser (Bilag 2) Dansk Gartneri bemærker, at Bilag 2 ikke indeholder en særskilt normtimesats for jordbær produceret i væksthuse. Da denne produktionsform adskiller sig væsentligt fra jordbær produceret på friland og er mere arbejdskrævende, anbefaler Dansk Gartneri, at der fastsættes en særskilt normtimesats for væksthusejordbær. Dansk Gartneri bidrager gerne med dialog og relevante branchedata, hvis det kan understøtte arbejdet med at fastsætte en retvisende normtimesats.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen er opmærksom på, at produktion af jordbær i væksthuse ikke har en særskilt normtimesats. Udarbejdelsen af normtimesatser dækker de mest gængse produktionsformer og er baseret på tal fra Danmarks Statistik. I de tilfælde, hvor en produktionsform ikke er omfattet af bilag 2, vil styrelsen foretage en konkret vurdering af arbejdskraftbehovet, som blandt andet er baseret på dokumentation fra ansøgeren. Styrelsen vil til fremtidige ordninger tage med i sine betragtninger, at Dansk Gartneri stiller sig til rådighed, hvis der skal fastsættes en normtimesats for jordbær i væksthuse.
4.7	Reduktion af næringsstofforbrug på friland Dansk Gartneri bemærker, at den fremsendte teknologiliste ikke indeholder teknologier målrettet reduktion af næringsstofforbrug i frilandsgartnerier. I tidligere ansøgningsrunder var det muligt at søge tilskud til blandt andet Gødningsudlægger med såning (teknologi 10.3 i 2023), men denne mulighed er ikke videreført. Den kommende kvælstofregulering vil øge behovet for investeringer i teknologier, der kan understøtte en mere præcis udnyttelse af næringsstoffer til gavn for både miljøet og en konkurrencedygtig frilandsproduktion. Dansk Gartneri opfordrer derfor til, at relevante teknologier med dokumenteret effekt til reduktion af næringsstofforbrug i frilandsproduktionen genovervejes og indarbejdes i ordningen.	Imødekommes ikke. Indsatsområderne fastsættes for hver ansøgningsrunde efter blandt andet interessentinvolvering med erhvervet. Der er også lagt vægt på puljens samlede størrelse. Teknologier til reduktion af næringsstofforbrug i gartnerier har været tilskudsberettiget under de seneste to ansøgningsrunder, men vil ikke være tilskudsberettiget under Miljø- og climateknologi 2026.
5	DI Fødevarer	
5.1	DI støtter ambitionen om at fremme investeringer i miljø- og climateknologier i landbruget. Ordningen kan bidrage til både lavere miljøpåvirkning, bedre	Ingen anledning til ændringer.

	ressourceudnyttelse og en fortsat teknologisk udvikling i danske landbrugs- og fødevarerivirksomheder. DI anbefaler samlet, at ordningen tilrettelægges, så den både giver sikkerhed for et robust fagligt grundlag og aktivt fremmer udbredelsen af nye, veldokumenterede teknologier med betydelige miljø- og klimapotentiale. Det er afgørende, at teknologilisten og prioriteringsmodellen ikke alene afspejler tidligere dokumentation og udbredelse, men også understøtter den innovation og risikovillighed, der er nødvendig for at nå landbrugets langsigtede miljø- og klimamål. DI har særligt følgende bemærkninger til grundlaget for teknologilisten og prioriteringen af ansøgninger.	
5.2	Behov for løbende opdatering af dokumentationsgrundlaget Det fremgår af høringsmaterialet, at teknologilisten og de beregnede miljøeffekter er udarbejdet i samarbejde med Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug ved Aarhus Universitet, og at 'kun teknologier, som Aarhus Universitet har vurderet til at have en miljøeffekt, i forhold til den udbredte praksis i dansk landbrug, er taget med på den endelige teknologiliste.' DI ser positivt på, at ordningen bygger på et fagligt dokumentationsgrundlag. Der er dog en risiko for, at ordningen i for høj grad understøtter allerede velafprøvede teknologier, hvis de miljø- og klimateffekter, der ligger til grund for teknologilisten, ikke afspejler den nyeste tilgængelige viden og teknologiske udvikling. Nye teknologier vil ofte have en kortere dokumentationshistorik end eksisterende løsninger, selv om de kan være fagligt dokumenterede og have et	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget under Miljø- og klimateknologi, er der krav om, at der kan beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for teknologien, ligesom der er krav om, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt for teknologien. Det er derfor kun muligt at medtage teknologier, som allerede er på markedet.

	væsentligt større potentiale for miljø- og klimaforbedringer. Det er derfor vigtigt, at kravene til dokumentation ikke i praksis skaber en barriere for teknologier, der kan levere større effekter end de løsninger, som allerede er på markedet. DI anbefaler på den baggrund, at styrelsen overvejer, hvordan ordningen kan rumme teknologier med veldokumenteret potentiale, selv om dokumentationen endnu ikke er lige så omfattende som for allerede udbredte løsninger. En ordning, der alene prioriterer løsninger med den mest omfattende historiske dokumentation, kan risikere at reducere incitamentet til at udvikle, afprøve og implementere nye teknologier. Det vil være uheldigt både for den grønne omstilling og for danske virksomheders innovations- og eksportmuligheder.	
5.3	Prioriteringsmodellen bør understøtte størst mulig samlet effekt Ansøgninger prioriteres efter omkostningseffektivitet på grundlag af blandt andet teknologiens standardmiljøeffekt, klimafaktor, kapacitet og levetid. DI finder det positivt, at klimateffekten med udkastet indgår i prioriteringen. DI anbefaler dog, at styrelsen vurderer, om prioriteringsmodellen i tilstrækkelig grad kan håndtere ny teknologi og den usikkerhed, der naturligt kan være forbundet med dokumentationen af nyudviklede løsninger. En teknologis dokumentationsgrundlag bør naturligvis være robust, men ordningen bør samtidig kunne understøtte løsninger, der – også når der tages rimeligt højde for usikkerhed – forventes at give væsentligt større miljø- og klimateffekter end	Imødekommelse ikke. Prioriteringsscoren er et udtryk for effekt per tilskudskrone. Styrelsen mener derfor, at prioriteringsmodellen understøtter størst mulig samlet effekt. Styrelsen orienterer sig løbende om de nyeste teknologier på markedet, blandt andet gennem interessentinddragelse, og opdaterer teknologilisten ved hver ansøgningsrunde. For at en teknologi kan være tilskudsberettiget under Miljø- og klimateknologi, skal der kunne beregnes en standardmiljøeffekt. Der kræves derfor et vist dokumentationsgrundlag.

	eksisterende teknologier. Det centrale bør være, om den forventede og dokumenterede nettoeffekt er høj, og ikke alene om teknologien har været anvendt i lang tid. DI opfordrer derfor til, at styrelsen overvejer modeller, der giver mulighed for at inddrage dokumenteret effektpotentiale og en vurdering af usikkerhed, når nye teknologier vurderes.	
5.4	Klimaeffekter bør vurderes på tværs af sektorer og værdikæder DI finder det relevant, at klimaeffekter indgår i prioriteringen. For at understøtte reelle klima- og energigevinster bør vurderingen imidlertid så vidt muligt anlægge et helhedsperspektiv. For teknologier i svineproduktionen kan der eksempelvis være afledte konsekvenser for gyllens egnethed til biogasproduktion og dermed for energipotentialet i den efterfølgende værdikæde. En teknologi kan have betydning for både ammoniakudledning i stalden, metanudledning og gyllens gaspotentiale. Disse sammenhænge bør så vidt muligt indgå i vurderingen af teknologiens samlede klimaeffekt. DI anbefaler derfor, at styrelsen beskriver, hvordan afledte klima- og energimæssige effekter indgår i fastsættelsen af klimafaktorerne. Det bør herunder fremgå, om og hvordan effekter på metan og biogaspotentiale er indregnet ved vurderingen af teknologier til svinestalde.	Imødekommes ikke. Styrelsen henviser til rapporten ”Miljø- og Climateknologi 2026 - Rådgivningsrapport fra DCA – National Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet”, hvor metoder for beregninger af klimapåvirkninger er beskrevet.
5.5	Behov for transparens om klimafaktorer Materialet oplyser, at DCA ved Aarhus Universitet for hver teknologi har angivet klimaeffekten som positiv, neutral eller negativ, og at denne omsættes til en klimafaktor på henholdsvis 1,1, 1,0 eller 0,9. Metoden og de konkrete parametre bag vurderingen fremgår ikke.	Ingen anledning til ændringer. Med henblik på at understøtte både miljø- og klimadelen af ordningens formål er, udover miljøeffekten, nu inkluderet klima som en aktiv del af prioriteringen. Klimapåvirkningen for hver teknologi er fastsat af Aarhus Universitet som henholdsvis <i>positiv</i>, <i>neutral</i> eller <i>negativ</i>. Baggrunden for dette niveau af klimapåvirkning er mangel på

	DI kan derfor på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om de angivne klimaeffekter er retvisende. Det understreger behovet for, at beregningsmetoder, antagelser og data for klimafaktorerne offentliggøres på et tilstrækkeligt detaljeret niveau. Det vil give virksomheder og ansøgere bedre mulighed for at forstå og efterprøve vurderingerne samt bidrage med supplerende dokumentation, hvis der foreligger ny viden.	data til at kvantificere reelle standardklimaeffekter, som vi gør med standardmiljøeffekter. For at kunne bruge klimapåvirkningen i prioriteringen, har styrelsen lavet dem om til en klimafaktor, som kan bruges direkte i beregningen af prioriteringsscoren for de enkelte projekter. <i>Positiv</i> klimapåvirkning gør noget positivt for klimaet, hvorfor klimafaktoren er fastsat til 1,1. <i>Neutral</i> klimapåvirkning gør hverken til for klimaet, hvorfor klimafaktoren her er fastsat til 1,0. <i>Negativ</i> klimapåvirkning gør noget negativt for klimaet, hvorfor klimafaktoren er fastsat til 0,9. Da det ikke har været muligt at kvantificere klimapåvirkningen nærmere, har styrelsen været opmærksom på, at denne ikke får for høj vægtning i den samlede prioritering.
6	Erhvervsministeriet	
6.1	Erhvervsministeriet har modtaget følgende bemærkninger til den fremsendte høring: Høring: Bekendtgørelse og vejledninger om Miljø- og climateknologi 2026 - J.nr. 2026-17556 ERST har bidraget til nedenstående del af ministeriets høringssvar: Høringssvar vedrørende bekendtgørelse om tilskud til investering i udvalgte miljø- og climateknologier 2026, vejledning om tilskud under indsatsområde 1-8 under Miljø- og climateknologi 2026 & vejledning om tilskud under indsatsområde 9 under Miljø- og climateknologi 2026 Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) takker for fremsendte. OBR henviser til nedenstående tidligere afsendte høringssvar, afsendt d. 23-06-2026, og har dermed ikke yderligere kommentarer. Administrative konsekvenser	Ingen anledning til ændringer.

	OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet, som ikke overstiger bagatelgrænsen for forelæggelse for Regeringens økonomiudvalg på 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere. Det noteres, at høringen også er blevet sendt til følgende af Erhvervsministeriets styrelser: ERST, SIK, KFST, PVS, NH, FTnet og SFS.	
7	Erhvervsstyrelsen	
7.1	Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), takker for fremsendte høring af bekendtgørelsesudkastet. OBR henviser til det tidligere afgivede høringssvar, afsendt d. 23-06-2026 og har dermed ikke yderligere kommentarer. Administrative konsekvenser OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet, som ikke overstiger bagatelgrænsen for forelæggelse for Regeringens økonomiudvalg på 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.	Ingen anledning til ændringer.
8	Fasterholt Maskinfabrik A/S	
8.1	Teknologi 8.5 Lavtryksmarkvanding - mobilt anlæg med indtræk Teknologi 8.5 Lavtryksmarkvanding - mobilt anlæg med indtræk læser vi sådan, at det drejer sig om såkaldte indtræksmaskiner, altså mobile vandingsmaskiner der trækker en vandingsvogn ind. Den mest anvendte teknologi i Danmark er selvkørende vandingsmaskiner, altså maskiner hvor applikationsudstyret til vanding sidder på selve maskinen, der så er selvkørende. Bomvanding med lavtryk er relevant for begge teknologier.	Imødekommes. Teknologien ændres fra <i>Lavtryksmarkvanding - mobilt anlæg med indtræk</i> til <i>Lavtryksmarkvanding - mobilt anlæg</i>.

	Derfor er vores ønske og forslag at undlade ordene "med indtræk" fra teksten. Ved blot at skrive "Teknologi 8.5 Lavtryksmarkvanding - mobilt anlæg" vil man efter vores vurdering kunne rumme begge teknologier.	
9	FH Agro	
9.1	Projektlighed (§ 12 stk. 3) Hvorfor skal landbrug med kvæg og/eller grise nedprioriteres ved projektlighed? Netop disse bedrifter vil ofte have de største lagringskapaciteter og dermed det største reduktionspotentiale. Det giver ikke mening i min verden.	Imødekommes ikke. Landbrug uden husdyr har, i modsætning til de andre typer landbrug, kun i en enkelt ansøgningsrunde tidligere haft mulighed for at opnå tilskud til teltoverdækning. Det vurderes derfor, at der fortsat er en relativt større andel landbrug uden husdyr med gyllebeholdere uden teltoverdækning. Ammoniakudledningen fra fjerkræsgylle er i de fleste tilfælde højere end fra gylle fra svin og kvæg, hvorfor produktioner med fjerkræ prioriteres som nummer to. Ammoniakudledningen fra gylle fra kvæg og svin er i de fleste tilfælde lavere end fra fjerkræ, og ikke signifikant forskellig fra hinanden. Der er derfor ikke noget fagligt belæg for at prioritere dem forskelligt.
9.2	Manglende ændringsmulighed I bør genindsætte muligheden for, at tilsagnshaver kan foretage 1 projektændring i projektperioden. En sådan mulighed er særlig vigtig i en ordning, der gennemføres med kort varsel, og hvor der ikke forventes yderligere, ansøgningsrunder i indeværende CAP-periode. Uden en ændringsmulighed øges risikoen for, at ansøgere må indgive ansøgning på et ufuldstændigt grundlag og efterfølgende ikke kan tilpasse projektet, f.eks. på baggrund af myndighedsdialog om miljøgodkendelse eller andre nødvendige tilladelser. Herudover kan den manglende mulighed for projektændring betyde øget utilsigtet sanktionering.	Imødekommes ikke. I ansøgningsrunden i 2026 vil det ikke være muligt at foretage projektændringer. Styrelsen er opmærksom på, at der forventes sanktioner i en række projekter, men da projektperioden i denne omgang er på to år (modsat ét år i 2023), gives tilsagnshaverne bedre tid til korrekt gennemførelse.

9.3	Overdragelse af tilsagn § 16 Jeg vil gerne opfordre styrelsen til at rette § 16, så overdragelse kan tillades i alle tilfælde, hvor erhverver opfylder betingelser for at være tilsagnshaver, og hvor projektets formål og forpligtelser videreføres. Den nuværende formulering synes ikke at omfatte f.eks. selskabsomdannelser og visse selskabsretlige omstruktureringer. Disse situationer bør enten udtrykkeligt omfattes eller indgå i en mere fleksibel bestemmelse, der også dækker funktionelt tilsvarende tilfælde. Vi er nødt til at kunne tilpasse os strukturudviklingen og de mange virksomhedsomdannelser.	Imødekommes. Den nuværende bestemmelse i § 15, stk. 1 er ændret, så <i>virksomhedsomdannelse</i> indgår direkte.
9.4	Skiltning (§ 14 stk. 4) Jeg mener det er helt forkert med kravet om skiltning allerede på tidspunktet for tilsagn om tilskud. Det forekommer mere hensigtsmæssigt, at et eventuelt krav om skiltning knyttes til erhvervelsen eller ibrugtagningen af den pågældende teknologi, idet det på tilsagnstidspunktet endnu ikke er sikkert, at investeringen gennemføres og at tilskuddet udbetales. Jeg forestiller mig ikke, at I selv som privatpersoner ville skilte alle tænkelige steder med en mulig tilskud til noget blot fordi I har fået tilsagn og endnu ikke ved, om I kommer i mål med projektet.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen noterer sig bemærkningen, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til ændringer.
9.5	Skiltning (§ 14 stk. 7) Kravet om billedokumentation fra udbetalingsdatoen er uhensigtsmæssig, da hverken ansøger eller vi konsulenter på forhånd kender den dato, hvor udbetalingen gennemføres. Kravet vil derfor være vanskeligt at opfylde i praksis.	Imødekommes ikke. Fotodokumentationen skal dokumentere, at skiltene har det rigtige indhold, og at de har været opsat i den rigtige periode. I bekendtgørelsen står blandt andet, at skiltning i den korrekte periode kan dokumenteres ved to billeder taget henholdsvis på tidspunktet for opsætning af skiltningen og på datoen for udbetalingen. Det er dog ikke et krav, at det dokumenteres på denne måde, og det kan derfor fx også dokumenteres med billede af skiltningen på tidspunktet for opsætning og taget på et givent tidspunkt efter udbetaling. Det er med andre ord ikke et krav, at billedet, som skal dokumentere at der er skiltet i hele den

		påkrævede periode, skal tages præcis på datoen for udbetaling.
9.6	Vejledningens side 12, figur 1.1: OPRETHOLDELSESPERIODE <i>Du skal opretholde din investering i 3 år efter udbetaling og gemme bilag i hele perioden.</i> Burde være: Du skal opretholde din investering i 3 år efter indsendt udbetalingsanmodning og gemme bilag i hele perioden.	Imødekommes ikke. Figuren er udformet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsen.
9.7	Vejledningens side 13, Opretholdelsesperiode Bør ændres til - Du skal opretholde din investering i 3 år efter indsendt udbetalingsanmodning og gemme bilag i hele perioden	Imødekommes ikke. Teksten er udformet i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsen.
9.8	Vejledningens side 15: Tilsagnshaver skal have ejerskab over investeringerne i projektet. Vi er nødt til at skulle kunne finansiere med købekontrakten med ejendomsforbehold – og det giver INGEN mening, at man ikke må det – det er præcis det samme, som med et lån eller betaling fra kassekrediten.	Imødekommes. Det vil være muligt at finansiere investeringer med en købekontrakt med ejendomsforbehold under Miljø- og klimateknologi 2026. Dette er nu udspecificeret i vejledningerne.
9.9	Vejledningens side 17: Særligt for indsatsområde 3 – Særligt for indsatsområde 3 – Reduktion af ammoniakudledning fra kvægstalde Det giver absolut ingen mening at indsatsområde 3.4 ikke må kombineres med 3.1+3.2+3.3.	Imødekommes ikke. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
9.10	Vejledningens side 22: Hvilke krav skal være opfyldt for, at du kan få tilsagn om tilskud? Det ville være hensigtsmæssigt at I kunne lave ordningen, så den tager hensyn til den samlede bedrift – det er helt normalt at en landbrugsvirksomhed er opdelt i f.eks. et cvr nr med dyr, et cvr nr med mark og et cvr nummer med ejendommen og maskiner, men	Imødekommes ikke. Den nuværende model sikrer et tydeligt retsgrundlag, som også er administrerbart.

	ingen drift. Man burde kunne søge i alle disse 3 cvr numre – uanfægtet hvor timerne er – da alle timer jo er på bedriftsniveau.	
9.11	Vejledningens side 23: 5.4 Du må gerne søge til projekter i flere indsatsområder Det er rigtig fint – men det er vigtigt, at man kan overdrage et tilsagn mere i samme indsatsområde – i hvert fald hvis man køber en ejendom, som har et tilsagn i samme indsatsområde - derved har man jo ikke spekuleret i det, men omstændighederne gør, at man ender med 2 eller flere tilsagn, som man så ellers ikke kan få overdraget.	Ingen anledning til ændringer. Den efterspurgte mulighed for i forbindelse med salg af en ejendom at overdrage et tilsagn til en, som i forvejen har et tilsagn inden for samme indsatsområde, er tilladt i henhold til bekendtgørelsens § 15, stk. 2.
9.12	Vejledningens side 24: Projekter, der er påbegyndt inden ansøgning Er det helt umuligt at man må have bestilt tingene – bare de ikke er leveret, installeret og betalt? Det ville hjælpe alle virksomheder og sikres højere udnyttelse af budgetrammen, fordi flere ville være sikre på leveringen indenfor projektperioden.	Imødekommes ikke. Baggrunden for at man ikke må være påbegyndt projektet, inden der er søgt om tilsagn, er at mindske risikoen for tilskud til projekter, der ville være blevet gennemført uden tilskud. Som en del af styrelsens forpligtelse til at beskytte Unionens finansielle interesser skal såkaldt dødvægt undgås. Det vurderes, at dette ikke sikres tilstrækkeligt, hvis det tillades, at varerne mv. må være bestilt, forud for der søges om tilsagn.
9.13	Vejledningens side 25: 5.8 Brugt, lejet eller leaset udstyr <i>Endvidere skal du have ejerskab over de investeringer der indgår i projektet, efter erhvervelse heraf - hvilket du skal kunne dokumentere³⁴, hvilket for eksempel kan gøres ved brug af faktura og betalingsdokumentation. Det betyder, at det godt må være en tredjemand der betaler for en investering i projektet, men du skal kunne dokumentere, at det er dig, der som tilsagnshaver ejer investeringen.</i> Vi er nødt til at skulle kunne finansiere med købekontrakten med ejendomsforbehold – og det giver INGEN mening, at man ikke må det – det er præcis det samme, som med et lån eller betaling fra kassekreditten- men er det	Imødekommes. Den fremhævede tekst fra vejledningen, der henvises til, vedrører generelt situationer hvor andre betaler for teknologien. Det vil være muligt at finansiere investeringer med en købekontrakt med ejendomsforbehold under Miljø- og climateknologi 2026. Dette er nu udspecificeret i vejledningerne.

	også det der står her? Det syntes jeg er MEGET uklart.	
9.14	Vejledningens side 25: Hvis du er økolog Medmindre der er en tilskudsordning på vej til økologerne, så giver det INGEN mening, at de ikke må søge tilskud til teknologi 2.5 + 2.8 + 2.9 + 2.10 + 2.12 + 2.13 Alternativet er, at de stopper, som økologer, og så vil pesticidforbruget stige 100% i stedet for at blive reduceret.	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.
9.15	Vejledningens side 46: Hvor lang tid skal du skilte? <i>Du skal som udgangspunkt skilte senest 60 kalenderdage efter den dato, hvor du modtager tilsagn om tilskud, og indtil du har modtaget udbetaling fra styrelsen.</i> Jeg mener det er helt forkert med kravet om skiltning allerede på tidspunktet for tilsagn om tilskud. Det forekommer mere hensigtsmæssigt, at et eventuelt krav om skiltning knyttes til erhvervelsen eller ibrugtagningen af den pågældende teknologi, idet det på tilsagnstidspunktet endnu ikke er sikkert, at investeringen gennemføres og at tilskuddet udbetales. Jeg forestiller mig ikke, at I selv som privatpersoner ville skilte alle tænkelige steder med en mulig tilskud til noget blot fordi I har fået tilsagn og endnu ikke ved, om I kommer i mål med projektet.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen noterer sig bemærkningen, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til ændringer.
9.16	Vejledningens side 47: 7.4.2 Du skal kunne dokumentere, at du har skiltet korrekt og i den korrekte periode IGEN - Det er ganske urealistisk at det kan lade sig gøre – nærmest ingen landmænd vil selv lave den dokumentation og sikre at skiltningen er rettidig – det vil derfor være ganske umuligt at sikre, hvis i masseudsender 90% af alle tilsagn samtidigt. Skiltekravet bør være gældende fra man påbegynder sit projekt – altså indkøbet det første i et projekt til udbetalingen er sket.	Imødekommes ikke. Dokumentationskravet anses som en nødvendighed for at kunne kontrollere, at skilteforpligtelsen overholdes.
9.17	Vejledningens Side 47: 7.4.3 Du skal skilte på officielle websteder og	Imødekommes ikke. Reglerne om skiltning på tilsagnshaverens

officielle profiler på sociale medier <i>Hvornår er et websted eller en profil på et socialt medie officiel? Et officielt websted er en hjemmeside for bedriften, projektet eller tilsagnshaver, hvis tilsagnshaver repræsenterer bedriften eller projektet. Et websted med udelukkende privat indhold, som ikke er relateret til bedriften eller projektet, betragtes altså ikke som officiel. Der skal informeres om tilskuddet fra EU på officielle websteder. Det kan være på en selvstændig underside eller på en side, der beskriver projektet; eksempelvis en "om os" side. En social medieplatform kan eksempelvis være Facebook, X, Instagram eller TikTok. En officiel profil kan være en profil for bedriften, projektet eller tilsagnshaver, hvis tilsagnshaver repræsenterer bedriften eller projektet. Hvis du eksempelvis skriver om din gårdbutik, eller om initiativer, som din bedrift iværksætter i lokalområdet, kan din personlige profil anses for en officiel profil. Har du derimod en personlig profil på en social medieplatform, som ikke nævner bedriften eller projektet, og som du udelukkende har som privat person, skal du ikke skilte på denne.</i> Der er jo ingen landmænd, som ikke bruger deres private f.eks. FB til at kommunikere med lokalsamfundet – det kan være at skrive at der køres gylle ud på mandag eller vi lukker køerne på græs på lørdag og som jeg læser det, så er de "officielle". Jeg mener hele denne del med sociale medie – bør slettes. Hvis ikke det er muligt, så bør det MAKS. gælde for de sociale medier, som er oprettet kun som fokus på virksomheden - eksempel min FB – "Flemming Hedegaard" skal IKKE skilte – men "FHAgro" skal skilte – det var let at gennemskue og kontrollere det andet er UMULIGT, TUNGT og yderst TIDSKRÆVENDE for jer.	sociale medier i bekendtgørelsens § 13, stk. 2 gennemfører forordning (EU) 2021/2115, art. 123, stk. 2, litra j), som er præciseret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/129, art. 6 og bilag III, pkt. 2, litra a). Det følger af disse forordningsbestemmelser, at styrelsen er forpligtet til at sikre, at modtagere af støtte fra ELFUL, bortset fra areal- og dyrerelaterede interventioner, anerkender støtten fra den strategiske plan, herunder: "ved at lægge en kort beskrivelse af operationen, der står i et rimeligt forhold til støttens størrelse, herunder mål og resultater, ud på støttemodtagerens officielle sociale medieplatforme og fremhæve den finansielle støtte fra Unionen". Styrelsen er dermed EU-retsligt forpligtet til at fastsætte bestemmelser om skiltning på tilsagnshaverens sociale medier. Teksten i vejledningen udgør en ikke-udtømmende eksemplificering af, hvad der i den forbindelse skal forstås ved "officielle sociale medieplatforme".
---	---

9.18	Vejledningens side 47 Hvornår er et websted eller en profil på et socialt medie officiel? <i>Hvorvidt et websted eller en profil er officiel, er en konkret vurdering. Styrelsen lægger ved vurderingen bl.a. vægt på, om indholdet på webstedet eller profilen hovedsageligt promoverer projektet eller bedriften, og om indholdet har markedsføringsmæssig karakter. Det kunne eksempelvis være indhold om, hvordan dagens gang på bedriften er, hvad der i denne uge kan købes i gårdbutikken, eller at der søges en ny lærling til bedriften. I så fald vil der være tale om et officielt websted eller en officiel profil på et socialt medie, og du vil skulle skilte.</i> <i>Oversigten over sociale medieplatforme er ikke udtømmende, og reglerne gælder, uanset hvilke former for sociale medier der er tale om.</i> En konkret vurdering i jeres sprog betyder som regel, at vi ikke kan få svar, før vi har indsendt og der er det for sent, hvis i vurdere anderledes end os – altså kan tilsagnshaver KUN skilte på alt de har, hvis de vil være sikre – det SKAL laves om.	Imødekommes ikke. Teksten i vejledningen udgør en ikke-udtømmende eksemplificering af, hvad der i den forbindelse skal forstås ved ”officielle sociale medieplatforme”. Hvorvidt skiltekravene er opfyldt vurderes konkret, når projekterne sagsbehandles.
9.19	Vejledningens side 47: 7.4.2 Du skal kunne dokumentere, at du har skiltet korrekt og i den korrekte periode Det er simpelthen at skyde gråspurve med kanoner og medmindre det har til hensigt at gøre landbruget endnu mere upopulær, så er skiltning på sociale medier kun chikane, og dokumentationen med screenshots og adresser – det kan kun gå galt.	Ingen anledning til ændringer. Dokumentationskravet anses som en nødvendighed for at kunne kontrollere, at skilteforpligtelsen overholdes.
9.20	Vejledningens side 48: 7.4.3.1 Krav til skiltning på et officielt websted og en officiel profil på en social medieplatform Det gælder alle 3 skilteformer...7.4.3 + 7.4.4 + 7.4.5 Jeg forstår ikke prioritering af det der skal på skiltet.... Hvorfor ikke kræve noget der giver mening, som f.eks. fakta. • Journal nummer • Cvr nummer	Ingen anledning til ændringer. Kravene til hvad der skal fremgå af skiltningen, er fastsat EU-retsligt ved forordning (EU) 2021/2115, art. 123, stk. 2, litra j), som præciseret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/129. Bekendtgørelsen og vejledninger til Miljø- og klimateknologi 2026 afspejler disse bestemmelser.

	• Indsatsområde • Beløb • Og en kort beskrivelse af hvad projektet omfatter Og så ville det klæde jer, hvis jeres egne skilteskabeloner lever op til de krav i selv stiller, sidst skulle logoer fylde min 25 % - det har det ALDRIG gjort på jeres egne skabeloner.	Der gælder ikke længere krav om, at logoet skal fylde mindst 25 %. Logoet skal opfylde de krav, der fremgår af Kommissionens gennemførselsforordning (EU) 2022/129. Her følger blandt andet, at logoet skal være tydeligt afbilledet, logoets størrelse skal være proportionelt med skiltets skriftstørrelse, og hvis der vises symboler udover logoet, skal logoet have mindst samme størrelse, som det største af disse symboler. Skabelonerne som kan findes på vores hjemmeside er udarbejdet ud fra disse krav.
9.21	Vejledningens side 50: Være vind- og vejrbestandigt. Betyder det at vi ikke længere må opsætte et A3 skilt, som er lamineret og som er ophængt på indersiden af et vindue eller en glasdør, så det kan læses udefra?? Hvis ja, så skal vi godt nok vide det meget tydeligt – sådan er langt de fleste skilte i dag.	Imødekommes. Et skilt som det beskrevne vil blive anset som vind- og vejrbestandigt. Det er nu præciseret i vejledningen.
9.22	Alle skilte: Hvorfor skilte, når man får tilsagn og ikke, når man har gennemført sin investering og så i hele opretholdelsesperioden i stedet for??? Det ville betyde, at en tilsagnshaver, der IKKE udnytter tilskuddet, IKKE skal skilte, og dermed ikke potentielt får offentligheden på nakken for et tilskud, som de aldrig udnytter. Jeg forstår heller ikke hvorfor det skal være så kompliceret. Det fylder 6 sider i en vejledning på samlet 75 sider – det er næsten 10 % af vejledning – det kan kun gå galt.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen noterer sig bemærkningen, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til ændringer.
9.23	Vejledningens side 55: 8.2.4 Hvad skal ansøgningen om udbetaling indeholde? Det fremgår ikke, om I, som vi betragter det, som at det ejes ved brug af købekontrakt med ejendomsforbehold til finansiering – det er MEGET vigtigt med teknologierne i indsatsområde 2.	Imødekommes. Det vil være muligt at finansiere investeringer med en købekontrakt med ejendomsforbehold under Miljø- og klimateknologi 2026. Dette er nu udspecificeret i vejledningerne.
9.24	Vejledningens side 64: 10.1.1 Hvem kan du overdrage dit tilsagn til, og hvilke betingelser skal den erhvervende tilsagnshaver opfylde Det er vigtigt at man kan overdrage et tilsagn i samme indsatsområde – i hvert fald, hvis man	Ingen anledning til ændringer. Jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 2. kan tilsagn overdrages til en køber, forpagter eller anden erhverver, der selv har indgivet en

	køber en ejendom, som har et tilsagn i samme indsatsområde i forvejen - derved har man jo ikke spekuleret i det, men omstændighederne gør, at man ender med 2 eller flere tilsagn, som man så ellers ikke kan få overdraget.	ansøgning om tilskud eller modtaget tilsagn om tilskud under samme indsatsområde, forudsat at betingelserne i øvrigt er opfyldt.
9.25	Indsatsområde 1: Reduktion af ammoniakudledning fra gylletanke OK	Ingen anledning til ændringer.
9.26	Indsatsområde 2: Reduktion af pesticidforbrug i planteavl - Generelt – jeg syntes vi var blevet lovet at I skrev afgrødenavne og ikke afgrødekoder. - Jeg syntes det er en kæmpe fejl at der ikke give tilskud til sensorer/kameraer, som kan identificere f.eks. brunt i grønt eller gul i grønt eller grønt ti grønt, som. F.eks. PerPlant sensoren – det er KLART fremtiden frem for kameraer på droner – det kan godt være dronefotos potentielt kan spare mere kemi 50-95%, men det er for besværligt og langsommeligt - derfor hellere noget billigere og hurtigere, som måske kan spare 25-50%, som bruges. - Medmindre der er en tilskudsordning på vej til økologerne, så giver det INGEN mening, at de ikke må søge tilskud til teknologi 2.5 + 2.8 + 2.9 + 2.10 + 2.12 + 2.13. Alternativet er, at de stopper, som økologer, og så vil pesticidforbruget stige 100% i stedet for at blive reduceret.	Imødekommes delvist. Afgørdekoderne følger Fællesskemaet, hvilket medfører en lettere og mindre administrativ tung sagsbehandling. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i>
9.27	Teknologi 2.1 Sektions- eller dyseafblænding i kombination med pletsprøjtning Kravet om pletsprøjtning på baggrund af en forudgående digital kortlægning bør revurderes. Kravet afspejler ikke den teknologiske udvikling på området, hvor der i dag findes løsninger, som kan identificere og bekæmpe ukrudt i samme arbejdsgang ved hjælp af kameraer, sensorer og kunstig intelligens monteret direkte på sprøjten. Disse	Ingen anledning til ændringer. Der er ikke krav om, at den digitale kortlægning, som skal kunne læses og udføres af software og hardware på terminal og marksprøjte, skal være udført forud for sprøjtningen for teknologi 2.1-2.4. Specifikationer definerer således ikke, at den digitale kortlægning skal baseres på eksterne systemer eller services. Det kan sagtens være integrerede systemer.

	teknologier foretager kortlægning og beslutning om behandling i realtid ("on the go") og eliminerer dermed behovet for særskilt kortlægning, eksempelvis ved droneoverflyvning, samt den efterfølgende behandling og overførsel af data til sprøjten.	
9.28	Teknologi 2.1, 2.2, 2.3 og 2.4 Jeg forstår ikke begrundelsen for at teknologi 2.1 ikke må kombineres 2.2+2.3+2.4 – hvad er begrundelsen? Vi må jo gerne sætte teknologierne på en brugt sprøjte med præcis samme udstyr som 2.1 og opnå tilskud til 2.2+2.3+2.4 eller omvendt. Jeg vil foreslå de må kombineres.	Imødekommes ikke. Teknologi 2.2, 2.3 og 2.4 er udbygninger af teknologi 2.1. Teknologi 2.2, 2.3 og 2.4 indeholder derfor allerede elementer fra teknologi 2.1. Der kan godt opnås tilskud til flere af teknologierne under samme ansøgning, men disse må blot ikke bruges på samme sprøjte, da effekten for hver enkelt teknologi så ikke vil opnås.
9.29	Teknologi 2.3 og 2.4 Jeg forstår ikke, hvorfor der er 2 forskellige indsatsområder med samme teknologi - 2.3 kan jo udbygges til at være som 2.4 og den årlig standardmiljøeffekt (SME): 0,46 B/ha er jo ens. Fjern 2.4	Imødekommes ikke. Der er forskellige specifikationskrav til de to teknologier, hvorfor teknologierne ikke slås sammen.
9.30	Teknologi 2.5 Kameraer til kortlægning af ukrudt Hvorfor må kameraudstyret ikke monteres på en marksprøjte? Det vil mange steder være muligt at etablere kameraer med 1-5 meters mellemrum på en sprøjte med en bombredde på op til 36 meter, hvilket vil kunne give en effektiv kortlægning af ukrudt på store arealer.	Imødekommes ikke. Beregningen af standardmiljøeffekten er baseret på kameraer monteret på et køretøj eller en drone. For at sikre opnåelse af effekten holdes der derfor fast i dette krav.
9.31	Teknologi 2.10 Radrenser Obligatoriske elementer - RTK-GNSS modtager(e) og antenne(r) eller kameraudstyr. Det må være en fejl med RTK-GNSS modtager(e) og antenne(r) eller kameraudstyr til den pris – enten skal prisen hæves eller også skal det være valgfri elementer.	Imødekommes ikke. Uden kamera eller RTK-GNSS teknologi vil miljøeffekten ikke opnås tilstrækkeligt. Derfor er det et obligatorisk element til teknologien. Prisen for dette udstyr er medregnet som en del af standardomkostningen for teknologien. Standardomkostningen er baseret på data, som er indsamlet med markedsundersøgelse.
9.32	Teknologi 2.11 Luftudstyr til sprøjtebom - 86.000 kr. pr. udstyr. - 7.200 kr. pr. m bombredde. Jeg syntes det er en forfordeling af luftudstyr – for alle der søger i 2.11 søger jo også i 2.1	Imødekommes ikke. Standardomkostningerne er beregnet på baggrund af en markedsundersøgelse foretaget i 2025 med nyeste tilgængelige data og afspejler derfor den rimelige pris for investeringerne.

	eller 2.2 eller 2.3 eller 2.4 – hvad er rimeligheden i det?	Det er muligt at kombinere tilskud til teknologi 2.11 Luftudstyr til sprøjtebom med tilskud til andre teknologier på samme sprøjte. Det er dog krævet, at alle obligatoriske elementer og specifikationer er overholdt for begge teknologier.
9.33	Teknologi 2.13 Kartoffelradrenser med svingbare renseelementer Jeg syntes man skulle undlade denne teknologi og så lade alle søge til kartoffelradrenser i indsatsområde 2.12 i stedet for – vi ville opnå langt mere miljø på færre penge. Der er meget stor risiko for at teknologi 2.13 låser meget store summer af indsatsområde 2 – som efterfølgende ikke gennemføres. Det må klart være en fordel at der kun er en teknologi til kartofler, såfremt maksimal effekt ønskes.	Imødekommes ikke. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt. Styrelsen har fastsat priser ud fra markedsundersøgelser, og et projekts omkostningseffektivitet er et udtryk for, hvor stor en effekt pr. 1.000 kr. tilskudsgrundlag projektet teoretisk set vil medføre. Der er derfor taget højde for både effekt og pris.
9.34	Teknologi 3.1 + 3.2 + 3.3 <i>Udstyret skal bruges til alle køerne i besætningen, inklusive goldkøer.</i> Hvis nu man har 500 køer og remme til dem, men så udvider med 250 køer, må man så godt søge tilskud til 250 ekstra remme – bare alle 750 køer har remme på? Hvis IKKE så skal det fremgå at vi skal søge til ALLE køer og ikke bare at de skal bruges på alle køer, men jeg håber i mener at de skal bruges til ALLE køer, og at vi må supplere. Disse teknologier må ikke kombineres med 3.4. Det giver INGEN mening – der er jo ingen sammenhæng mellem dem og robotten. 3.1, 3.2 og 3.3 måler jo på koens aktivitet og sundhed og ikke på om der fodres automatisk.	Imødekommes delvist. Det er korrekt, at udstyret skal bruges til alle malkekvæg i besætningen, men det skal ikke nødvendigvis være anskaffet med tilskud gennem denne ordning. Hvis en del af besætningen allerede har udstyr, så kan der søges til den resterende del af besætningen. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
9.35	Teknologi 3.4 Foderrobot <i>- Denne teknologi kan ikke kombineres med teknologi 3.1, 3.2 og 3.3 i samme staldafsnit.</i> Det giver INGEN mening – der er jo ingen sammenhæng mellem dem og robotten. 3.1, 3.2 og 3.3 måler jo på koens aktivitet og sundhed og ikke på om der fodres automatisk.	Imødekommes ikke. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan

		de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
9.36	Teknologi 3.5 Luftrensning i kombination med separationsstrimler i gulvspalter og gødningsrobot Jeg er meget bekymret for at denne teknologi kommer til at låse langt de fleste penge i indsatsområde 3, og efterfølgende tror jeg kun meget få projekter bliver gennemført = Spildte projektmidler. Årsagen er at teknologien har et meget højt SME x klimafaktor: 0,66 og derved vil prioriteres over de resterende teknologier i indsatsområde 3, og der gives tilskud til 12.000 kr/ko men i virkeligheden koster det nærmere 15-18.000 kr/ko incl. ALLE omkostninger til el, VVS og bygningsændringer og derfor er jeg bange for at mange vil søge og få tilskud, men ikke udnytte det. Kunne man lave en løsning, så indsatsområde 3.5 kun som udgangspunkt kan få 10 mill. af puljen? Det er jo direkte støtte til en fabrikant – det er uhensigtsmæssigt.	Imødekommes ikke. Et projekts omkostningseffektivitet er et udtryk for, hvor stor en effekt pr. 1.000 kr. tilskudsgrundlag projektet teoretisk set vil medføre. Der er derfor taget højde for både effekt og pris. Teknologilisten til Miljø- og klimateknologi indeholder ikke specifikke modeller eller mærker, men beskriver krav til teknologier, som skal opfyldes for at en given teknologi er tilskudsberettiget. Alle mærker og modeller der opfylder kravene for teknologien er således tilskudsberettiget. Standardomkostningen er baseret på markedsundersøgelse.
9.37	Indsatsområde 4 Ingen forstand på området = ingen bemærkninger.	Ingen anledning til ændringer.
9.38	Indsatsområde 5 5.1 + 5.2 ok Men jeg savner: Gyllekøling m. rørudslusning - slagtesvin Gyllekøling m. rørudslusning - søer og smågrise. Jeg mener, de to teknologier er relevante og burde have fornuftig effekt – men tilskuddet burde være mindre end i de nuværende 5.1+5.2 måske ca. 60 %.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan komme i betragtning til teknologilisten, skal der kunne beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for denne. Det er ikke lykkedes at indsamle tilstrækkeligt data ifm. markedsundersøgelse til at kunne beregne en standardomkostning for teknologien. Derfor er teknologien ikke medtaget på teknologilisten.
9.39	Indsatsområde 6 Ingen forstand på området = ingen bemærkninger.	Ingen anledning til ændringer.
9.40	Indsatsområde 7 Ingen forstand på området = ingen bemærkninger.	Ingen anledning til ændringer.

9.41	Indsatsområde 8 Jeg vil gerne rose styrelsen for dette nye tiltag – det er dejligt med nye tanker. Teknologi 8.1 Elektrisk traktor Jeg tror teknologien udvikler sig så hurtigt lige nu, at I tilskuddet bør gradueres efter størrelse, så man f.eks. får et grundbeløb + et beløb pr KW den yder. f.eks. Grundbeløb pr. traktor 750.000 kr. og 6.000 kr. pr. kW traktoren yder. Det ville betyde, at et tilskud på 40 % af de foreslåede 1.350.000 ville modsvare en traktor på 100 kW.	Imødekommes ikke. Det har, tiden i betragtning, ikke været muligt at få ny data til beregning af standardomkostning for teknologien.
9.42	Teknologi 8.2 Elektrisk læssesmaskine Der bør gøres noget ved standardomkostningerne – der findes minilæssere på markedet, som er 100% eldrevne, som koster langt mindre end de faktiske tilskud, der kan opnås ved de foreslåede tilskudsbeløb. Eksempel – der findes en 1900 kg eldrevet minilæsser der kan købes for 125.000 kr + moms. Den ville ved de nuværende standardomkostninger opnå et tilskud på $234.000 + (1900 \text{ kg} \cdot 140 \text{ kr/kg}) = 500.000 \text{ kr.}$ $\cdot 40 \% = 200.000 \text{ kr.}$ Hvis standardomkostningerne i stedet kun var pr. kg så ville det være $1.900 \text{ kg} \cdot 140 \text{ kr/kg} = 266.000 \text{ kr.}$ $\cdot 40 \% =$ så ville den stadig opnå 106.400 kr. Jeg ved godt det aldrig kommer til at gå helt op – men det må kunne gøres bedre og mere klogt.	Imødekommes. I anledning af høringssvaret er der foretaget ny markedsundersøgelse på priserne for teknologien, hvilket har ledt til opdatering af standardomkostningen. Den nye standardomkostning fremgår af teknologilisten.
9.43	Teknologi 8.3 Gastæt silo til opbevaring af foderkorn og kernemajs til foder Det er u hensigtsmæssigt at den teknologi med den højeste prioriteringsscore, også er den teknologi, der tager flest midler pr. investering- der er stor risiko for at denne teknologi låser mange penge, som ikke bliver udnyttet. Kunne man lave en løsning, så indsatsområde 8.3 kun som udgangspunkt kan få 10 mill. af puljen?	Imødekommes ikke. Der er fastsat en økonomisk pulje til hvert indsatsområde. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at administrere fastsatte økonomiske puljer til enkelte teknologier.
10	Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI)	
10.1	Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, takker for muligheden for at afgive	Ingen anledning til ændringer.

	høringssvar vedrørende høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til investering i udvalgte miljø- og climateknologier 2026. Arbejdet med vand- og miljøpolitik varetages af FRI's udvalg for vand og miljø. Udvalget har til formål at bidrage til, at rammerne for vand- og miljøområdet i Danmark fastlægges på et velfunderet teknisk og samfundsøkonomisk grundlag og understøtter en bæredygtig udvikling. Vedlagte høring omhandler eller modarbejder ikke ovennævnte formål. FRI har derfor ingen bemærkninger til høringen.	
11	GreenGuard Automation	
11.1	Indsatsområde 2 (Reduktion af pesticidforbrug i planteavl) GreenGuard Automation foreslår, at laserbaseret præcisionsukrudtsbekæmpelse tilføjes til teknologilisten under indsatsområde 2: Reduktion af pesticidforbrug i planteavl. Alternativt foreslår vi, at en eksisterende robotbaseret teknologi på listen udvides, så den også omfatter fysisk, termisk og/eller laserbaseret selektiv ukrudtsbekæmpelse. Teknologien anvender kameraer og computervision til at identificere ukrudt og bekæmper herefter ukrudtet fysisk med laser. Formålet er at reducere behovet for kemisk ukrudtsbekæmpelse, særligt herbicider, i relevante rækkeafgrøder og specialafgrøder. Baggrund og placering på teknologilisten I høringsmaterialet er reduktion af pesticidforbrug i planteavl et selvstændigt indsatsområde. Teknologilisten indeholder allerede flere nærliggende teknologier, blandt andet kameraer til kortlægning af ukrudt, førerløs ukrudtsbekæmpelse mellem afgrøderækker og robotbaseret ukrudtslugning i afgrøderækker. Særligt	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og climateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.

	teknologi 2.9, Robotbaseret ukrudtslugning i afgrøderækker, beskriver kameraer eller RTK-GNSS, aktiv og selektiv fjernelse af ukrudt samt ukrudtsbekæmpelse i og mellem afgrøderækker. Som vi læser teksten, er teknologien dog primært beskrevet som mekanisk ukrudtsbekæmpelse, mens laserbaseret/fysisk ukrudtsbekæmpelse ikke fremgår eksplicit. Vi ønsker derfor at gøre opmærksom på, at laserbaseret præcisionsukrudtsbekæmpelse efter vores vurdering passer ind under formålet med indsatsområde 2 og bør vurderes nærmere som tilskudsberettiget teknologi. Dokumentationsgrundlag for forventet effekt Den primære miljøeffekt ved teknologien er en forventet reduktion i herbicidforbrug. Dokumentationen nedenfor er baseret på nyere forskning i laserbaseret ukrudtsbekæmpelse og skal ses som fagligt grundlag for teknologiens potentiale. Den udgør ikke en påstand om, at alle resultater kan overføres direkte til alle danske dyrkningssystemer uden yderligere vurdering. Dokumentationsområde (Relevante fund fra litteraturen) - Herbicidreduktion (Et forsøg fra 2025 i rødbede, spinat og ærter viste, at deep learning-baseret laserukrudtsbekæmpelse var lige så effektiv eller bedre end S-metolachlor, bentazon og phenmedipham mod udvalgte oprette enårige ukrudtsarter.) - Effekt på ukrudt (Sammenlignet med ubehandlede kontroller reducerede laserbehandling ukrudtsdække med mindst 45 %, ukrudtstæthed med mindst 66 % og slutbiomasse af ukrudt med mindst 97 %.) - Afgrødesikkerhed (Samme studie rapporterede afgrødestunting på højest	
--	--	--

	1 % og øget afgrødebiomasse, når laserbehandling erstattede herbicider.) - Behandlingstidspunkt (Forsøg fra Københavns Universitet viser, at laserbehandling generelt bør ske tidligt, særligt i kimblad- til 2-bladsstadiet, for at undgå genvækst.) - Måltrettet behandling (Ved 300 ukrudtsplanter pr. m² og en laserstråle på 2 mm. beregnes det behandlede areal til under 0,1 % af markfladen.) - Robotfeltforsøg (Et feltstudie i gulerod og rødbede rapporterede weeding success på ca. 95 % i gulerod samt ca. 98 % i rødbede efter to behandlingscyklusser; detektionsrate var hhv. ca. 85 % og 88 %.) Begrænsninger: Litteraturen peger også på, at effekten afhænger af ukrudtsart, vækststadie, laserens effekt/dosis, detektion, behandlingsstrategi og antallet af overkørsler. Laserbehandling kan være mindre effektiv på arter med beskyttede vækstpunkter, herunder visse græsser og portulak. Miljø- og klimahensyn: En livscyklusvurdering af WeLASER-teknologien peger på miljøpotentiale, men fremhæver samtidig energiforbrug, design, kapacitet og praktisk driftsmønster som centrale parametre for den samlede miljøperformance. Det taler for, at standardomkostning og standardmiljøeffekt bør fastsættes med fokus på realistisk kapacitet, energiforbrug pr. ha og anvendelse i egnede afgrøder. Relevans for pesticidreduktion, ukrudtseffekt og afgrøder På baggrund af ovenstående vurderer vi, at teknologien kan reducere herbicidforbruget ved at erstatte eller supplere kemisk ukrudtsbekæmpelse i egnede afgrøder og dyrkningssituationer. Teknologien er særligt relevant, hvor der er behov for præcis	
--	---	--

behandling tæt på afgrødeplanten, og hvor bredsprøjtning, manuel lugning eller mekanisk ukrudtsbekæmpelse har begrænsninger. Teknologien vurderes især relevant i rækkeafgrøder og specialafgrøder, eksempelvis grøntsager, roer, kartofler, bær, planteskolekulturer og andre afgrøder med tydelig række- eller planteposition. Effekten bør dokumenteres gennem marktest, hvor der måles på: - reduktion i herbicidforbrug eller behandlingsomfang pr. hektar, - ukrudtsdødelighed, genvækst og ukrudtsbiomasse før/efter behandling, - fejlbehandling af afgrødeplanter, synlig afgrødeskade og eventuel udbytteeffekt, - kapacitet, driftssikkerhed, energiforbrug pr. ha og behov for gentagne behandlinger. Administrerbarhed og standardomkostning Vi vurderer, at teknologien kan administreres efter samme principper som de øvrige teknologier på teknologilisten, hvor der anvendes specifikationer, obligatoriske elementer, kapacitet, levetid og standardomkostninger. For at gøre teknologien administrerbar foreslår vi, at standardomkostningen opdeles i tydelige hovedelementer: - robotplatform eller redskabsbærer, - kamera-/visionssystem, sensorer, computer og software, - laser- eller termisk behandlingsmodul, - software til dokumentation, dataopsamling og overvågning, - sikkerhedssystemer, afskærmning, nødstop og brugerinterface. Forslag til formulering på teknologilisten Robotbaseret laser-/termisk præcisionsukrudtsbekæmpelse i og mellem	
--	--

	afgrøderækker. Teknologien består af en redskabsmonteret løsning, der ved hjælp af kameraer, computervision kan identificere afgrødeplanter og ukrudt samt udføre selektiv fysisk bekæmpelse af ukrudt ved hjælp af laser eller tilsvarende ikke-kemisk aktuator. Teknologien skal kunne anvendes til ukrudtsbekæmpelse i og/eller mellem afgrøderækker og kunne dokumentere behandling, areal og anvendelse gennem software eller logning. Alternativt foreslår vi, at en eksisterende robotbaseret teknologi udvides med en formulering som: “aktiv og selektiv fysisk, mekanisk, termisk og/eller laserbaseret ukrudtsbekæmpelse i og mellem afgrøderækker.”	
12	Greenpeace	
12.1	Vi støtter ordningens formål, brugen af standardomkostninger og en lukket teknologiliste samt intentionen om at lade klimaeffekten indgå i prioriteringen. Vi støtter også omfordelingsmodellen i vejledningens afsnit 5.10.5, hvor overansøgning i plante- og gartnerisporene imødekommes først.	Ingen anledning til ændringer.

12.2	Sænk adgangskravene for små, intensive bedrifter Tre forhold rammer tilsammen mange små, intensive producenter, herunder diversificerede grøntsagsbrug under cirka tre hektar: • § 8 kræver et tilskudsgrundlag på mindst 300.000 kr. i blandt andet pesticid- og planteenergisporene og 100.000 kr. i væksthussporene. • § 10, stk. 1, nr. 2, kræver mindst 830 normtimer, beregnet automatisk efter bilag 2. En konkret vurdering er kun mulig, når produktionsformen slet ikke fremgår af bilaget. Normen kan undervurdere intensiv, diversificeret produktion: Et gartneri på 1–2 ha med mange kulturer, håndhøst og direkte afsætning kan have langt over 830 faktiske arbejdstimer, men falde under den standardiserede norm (efter bilag 2 kræver frilandsgrøntsager ca. 3,4 ha konventionelt og ca. 2,8 ha økologisk for at nå 830 timer). • Teknologilisten (Bilag 1) er dimensioneret til store brug: Radrenseren (teknologi 2.10) skal have mindst 6 meters arbejdsbredde og regnes med en kapacitet på 86 ha, lugerobotten (2.9) med 41 ha og mindst 3 rækker, det førerløse køretøj (2.8) med 25 ha. Netop mekanisk præcisionsbekæmpelse kunne ellers reducere pesticidforbrug og tungt markarbejde på små brug. Vi foreslår i denne bekendtgørelse: • at minimumsgrundlaget i § 8 sænkes til 50.000 kr. i indsatsområde 2, 4, 6 og 8 • at der reserveres en klart afgrænset delramme på mindst 15 mio. kr. til projekter med et tilskudsgrundlag mellem 50.000 og 300.000 kr., for at holde sagsomkostningen pr. tilsagn proportional. • at der åbnes en dokumentationsadgang i § 10, så ansøgere kan dokumentere det faktiske arbejdskraftbehov, hvor normtimesatsen ikke er retvisende for intensiv, diversificeret produktion	Imødekommes delvist. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider. Det er muligt at søge tilskud til flere forskellige teknologier i et projekt og på den måde opnå minimumsbeløbet for det pågældende indsatsområde. Arbejdskraftbehovet fastsættes som udgangspunkt automatisk ved at indhente oplysninger fra Fællesskemaet og det Centrale Husdyrbrugsregister. Hvis arbejdskraftbehovet <i>ikke</i> automatisk kan beregnes forfor ansøger, er det obligatorisk at vedhæfte bilag og angive en begrundelse for, hvorfor kravet om et arbejdskraftbehov på mindst 830 timer opfyldes.. Såfremt styrelsen automatisk beregner, at arbejdskraftbehovet er opfyldt, så er det ikke muligt at vedhæfte bilag direkte under beregningen af arbejdskraftbehov. Det er dog altid muligt at vedhæfte bilag på bilagsfanen. For teknologi 2.10 har de obligatoriske elementer og minimumskravet om 6 meter betydning i beregningen af standardmiljøeffekten, hvorfor kravet fastholdes. For teknologi 2.9 har antallet af afgrøderækker haft betydning i beregningen af standardmiljøeffekt, hvorfor kravet fastholdes. Kravet om minimum 3 afgrøderækker for teknologi 2.8 er fjernet. Kapaciteten bruges alene ved beregning af omkostningseffektiviteten, som bruges i prioriteringen af ansøgninger. Kapaciteten er et udtryk for, hvor meget teknologien forventeligt vil kunne servicere. Der er ikke krav om, at man har det antal hektar for at kunne søge og opnå tilskud til en given teknologi. Der skal søges om det antal
--------------------	--	---

	• at tekniske specifikationer justeres til funktions- og effektkrav frem for arbejdsbredde, hvor det faglige grundlag allerede foreligger. Vi er opmærksomme på, at selve 830-timers-kriteriet er fastsat i CAP-planens intervention 22 og derfor hører til næste planændring. Dokumentationsadgangen og beregningsmetoden er derimod national udmøntning.	teknologier, der er behov for i den pågældende bedrift.
12.3	Fjern det utilsigtede incitament imod omlægning til økologi Efter § 9 er ansøgere, der har eller blot har søgt økologificering inden for planteavl, udelukket fra pesticidsporet (35 mio. kr.). Mere vidtgående gør § 15, stk. 1, nr. 6, det til et brud på tilsagnsforpligtelserne for tilsagn under samme spor, hvis tilsagnshaver i projekt- eller den treårige opretholdelsesperiode "har opnået, eller søgt om" økologificering med risiko for hel eller delvis nedsættelse og tilbagebetaling efter §§ 27 og 31. En planteavler, der køber en radrenser med tilskud og derefter lægger om, fortsætter med at bruge teknologien og udfaser samtidig de kemisk-syntetiske midler. Ordningen bør ikke sanktionere det udfald, der bedst opfylder dens eget formål. Vi anerkender omvendt, at effektforudsætningen kan ændre sig fundamentalt ved omlægning for teknologier til kemisk plantebeskyttelse. Vi foreslår i denne bekendtgørelse: • at forpligtelsen i § 15, stk. 1, nr. 6, ikke gælder for tilsagn, der alene omfatter mekaniske, fysiske og robotbaserede teknologier (fx teknologi 2.8-2.13), så efterfølgende omlægning ikke udløser nedsættelse eller tilbagebetaling, når teknologien fortsat anvendes.	Imødekommes. Det vil under Miljø- og climateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.

12.4	Værn mod kapacitetsudvidelse i husdyrproduktionen 85 mio. kr. (næsten halvdelen af rammen) er afsat til ammoniakreduktion fra gylletanke og kvæg- og svinestalde, og yderligere 10 mio. kr. til energi i fjerkræstalde. Udkastet indeholder intet værn mod, at teknologierne indgår i nye eller udvidede produktionsanlæg, intet maksimum pr. projekt og intet koncentrationsværn (§ 6, stk. 4, begrænser alene til én ansøgning pr. indsatsområde pr. ansøger). Det principielle problem er, at en lavere beregnet belastning pr. dyr i forhold til referencepraksis ikke er en miljøgevinst for omgivelserne, hvis projektet samtidig indgår i en udvidelse, der øger anlæggets samlede emissioner. Offentlige miljømidler bør ikke medfinansiere det. Vi foreslår i denne bekendtgørelse: • at det i §§ 10 eller 13 fastsættes, at tilskud under indsatsområde 1, 3, 5 og 7 ikke må indgå i etablering eller udvidelse af stipladser eller animalsk produktionskapacitet. Subsidiært skal ansøger dokumentere en absolut reduktion i den relevante belastning (ammoniak henholdsvis energiforbrug), opgjort for det miljøgodkendte anlæg i forhold til en defineret før-periode og med sammenlægning af forbundne virksomheder. • Der bør indføres et koncentrationsloft pr. reel ejer eller gruppe af forbundne virksomheder - ikke blot pr. CVR-nummer - så rammen ikke samles på få store anlæg.	Imødekommes ikke. Formålet med ordningen er blandt andet at reducere miljøpåvirkningen fra landbruget. I ordningen lægges vægt på, at selve teknologien giver en miljøeffekt, i sammenligning med en situation, hvor der ikke anvendes en teknologi. Dette vil være tilfælde også i en situation hvor der er tale om et nyt produktionsanlæg.
------	---	--

12.5	Åbn for deludbetaling Efter §§ 21-24 udbetales tilskuddet i én samlet udbetaling, når hele projektet er gennemført og erklæret afsluttet. Ansøgeren skal dermed forfinansiere hele investeringen frem til projektets afslutning og den efterfølgende sagsbehandling. Det kan udgøre en særlig barriere for små og nye bedrifter. EU-retten kræver det ikke: Artikel 44, stk. 3, i forordning (EU) 2021/2116 giver medlemsstaterne mulighed for forskud på op til 50 pct. netop for investeringsinterventioner efter artikel 73. Fravalget er dansk. Vi foreslår i denne bekendtgørelse: • Én deludbetaling, når en selvstændigt fungerende teknologi er leveret, betalt og taget i brug. Det belaster ikke små ansøgere med garantiomkostninger - og sekundært mulighed for forskud på op til 50 pct. under de EU-retlige sikkerhedskrav. • To gennemsigtskrav: Omfordelingsmodellen i vejledningens afsnit 5.10.5 bør have en udtrykkelig hjemmel eller henvisning i bekendtgørelsen, og den faktiske omfordeling bør offentliggøres efter runden. Styrelsen bør desuden offentliggøre fordelingen af tilsagn på bedriftsstørrelse, sektor og teknologi samt de beregnede effekter, så additionalitet og effekt pr. krone kan efterprøves.	Imødekommes ikke. Størstedelen af indsatsområderne under Miljø- og klimateknologi 2026 er opsat med standardomkostninger. Baggrunden herfor er automatisk tilsagnssagsbehandling og derved kortere sagsbehandlingstid. Når ordningen er opsat med standardomkostninger ser vi ikke de reelle udgifter og har derfor ikke løbende mulighed for at udbetale rater af de afholdte udgifter. Desuden har vores nuværende IT-system ikke funktionalitet til at håndtere rateudbetalinger. Styrelsen vurderer det tilstrækkeligt at vejlede om model for omfordeling. Styrelsen vil overveje offentliggørelse af resultatet, når sagsbehandlingen er afsluttet.
--------------------	---	--

12.6	Udvikling til næste runde Særligt to forhold kræver et fagligt forarbejde, som muligvis ikke kan nås inden runden åbner 1. oktober 2026, men bør tages i betragtning og alternativt indgå i næste rundes design. Prioriteringsmodellen er national udmøntning og kan ændres uden CAP-planændring: 1. Kompakte teknologier. Kamera- og sensorstyrede kompakte radrensere, mekaniske lugeredskaber og eldrevne redskabsbærere bør vurderes fagligt og optages på teknologilisten med dokumenteret effekt og standardomkostninger. 2. Økologers adgang. Allerede omlagte bedrifter bør få adgang til de mekaniske og robotbaserede teknologier ud fra en særskilt dokumenteret effektbaseline. Ved næste CAP-planændring bør 830-timers-kriteriet og normtimekategorierne desuden revideres.	Imødekommes delvist. Radrenser er allerede tilskudsberettiget under <i>Teknologi 2.10 Radrenser</i>. Derudover er følgende teknologier ligeledes tilskudsberettiget: - <i>Teknologi 2.8 Førerløssåning og ukrudtsbekæmpelse mellem afgrøderækker</i> - <i>Teknologi 2.12 Kartoffelradrenser</i> - <i>Teknologi 2.13 Kartoffelradrenser med svingbare renseelementer</i> - <i>Teknologi 8.1 Elektrisk traktor</i> Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere flere teknologier på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt. Det vil nu under Miljø- og klimateknologi 2026 være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl</i>. Styrelsen noterer sig bemærkningen om, at 830-timers-kriteriet og normtimekategorierne bør revideres, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til nogen ændringer.
13	Jordvirke (På vegne af Jordvirke, Foreningen Andelsgaarde og det økologiske jordbrug Lerbjerggård)	

13.1	Formålet med dette høringssvar er at påpege udfordringer forbundet med, at økologiske producenter ikke har lige adgang til at søge støtte til miljø- og klimateknologier som deres konventionelle kollegaer. Særligt ser vi det som en udfordring, at økologiske producenter af frugt og grønt ikke har lige adgang til støtte til teknologier såsom førerløs såning, mekanisk ukrudtsbekæmpelse og robotbaserede lugeløsninger, der alle er teknologer, som er meget relevante for økologisk produktion. Årsagen til at økologisk producenter af frugt og grønt ikke har adgang til relevante teknologier er, at disse teknologier er placeret under indsatsområdet "reduktion af pesticidforbrug i planteavl". Bekendtgørelsens § 9 fastslår, at der ikke kan gives tilsagn under dette indsatsområde, hvis ansøger har ansøgt eller allerede har økologisk certificering. Vi oplever grundlæggende tre udfordringer hermed: 1. Konkurrenceforvridning: Ulige adgang til støtte til teknologi er konkurrenceforvridende. Når konventionelle landbrugere får billigere adgang til teknologier, der kan effektivisere deres produktion og dermed nedsætte omkostninger pr. produceret varer, gør det økologiske produkter mindre konkurrencedygtige. 2. Færre omlægges til økologi: Når økologer afskæres muligheden for at søge tilskud, falder motivationen for at omlægge til økologi. Det har mange år været en politiske målsætning at mere jord skal omlægges til økologi, og derudover må omlægning til økologi anses for at være den mest effektive måde at reducere brugen af pesticider,	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl</i>. Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.
--------------------	--	--

	som stemmer overens med puljens indsatsområde. 3. Teknologi til fordel også for økologer: Økologiske producenter af frugt og grønt kan have stor gavn af diverse teknologier, særligt for at minimere jordbearbejdning og jordkompaktering, der, på samme måde som pesticider, også har negative konsekvenser for klima og miljø. Målrettet støtte til økologiske grøntsagsproducenter flugter desuden med puljens beskrevne formål i den danske CAP-plan. Her fremgår det, at puljen blandt andet skal bidrage til at fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer (s. 435) og styrke den økonomiske værdiskabelse i landbruget (s. 436). Begge dele er formål, som økologiske frilandsproducenter af grøntsager, frugt og bær kan levere direkte på. Netop manglen på investeringer er en af de centrale barrierer, som Madkulturen sidste år pegede på for frugt og grøntproduktionen. Samtidig bidrager en styrkelse af den økologiske grøntsagsproduktion til politiske mål om mere dansk frugt og grønt, stærkere lokale fødevareøkonomier, flere småskalalandbrug samt mere økologisk og regenerativ dyrkning.	
--	---	--

13.2	Derfor må vi slutteligt også påpege udfordringer ved de høje tilskudsgrundlag. Med de høje tilskudsgrundlag og krav til teknologiers dimensioner afskæres små og mellemstore producenter fra at kunne søge puljen, da teknologien ikke passer ind i mindre, alsidige produktioner.	Imødekommes delvist. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider. For teknologi 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 er minimumskravet for arbejdsbredde ændret fra 15 meter til 12 meter. For teknologi 2.8 er minimumskravet på 3 afgrøderækker fjernet.
13.3	Løsningsforslag En oplagt løsning på udfordringen ville være af fjerne bekendtgørelsens § 9. Derudover kan man se til den tidligere ordning, Økologisk Investeringsstøtte, hvor i der findes teknologilister målrettet frugt-, bær- og grøntsagsproducenter. Vi vurderer derfor, at den mest enkle og administrativt gennemførlige løsning vil være at folde hele eller relevante dele af denne teknologiliste ind i den kommende Miljø- og Klimateknologi-pulje og etablere et selvstændigt indsatsområde med et budget på 20 mio. kr. målrettet økologiske frugt-, bær- og grøntsagsproducenter. Hertil vil vi foreslå at tilskudsgrundlaget nedsættes til 50.000 kr., så også små og mellemstore producenter kan få gavn af puljen. I den tidligere bekendtgørelse (i høring i 2025) var der 20 mio. kr., der endnu ikke var allokeret til specifikke indsatsområder. Markedet må derfor forventes kun i begrænset omfang at have indrettet sig efter den endelige udmøntning af disse midler. En omprioritering af 20 mio. vil derfor kunne gennemføres med lille markedspåvirkning og inden for puljens formål.	Imødekommes ikke. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider. Formålet med Økologisk Investeringsstøtte var at bidrage til produktivitetsforbedring i forskellige økologiske produktionsgrene ved f.eks. at øge effektiviteten, det økologiske areal eller produktionen for den enkelte økologiske landbrugsbedrift. Effekten for Økologisk Investeringsstøtte var økonomisk besparelse ved en forbedret produktivitet ved anvendelse af den pågældende teknologi. Formålet med Miljø- og klimateknologi er at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra den primære jordbrugsbedrift og bidrage til en grønnere produktion i både husdyr-, planteavl- og gartnerisektoren. Effekten for Miljø- og klimateknologi er teknologiens forventede bidrag til at reducere ammoniakudledning, pesticidudledning, næringsstofforbruget eller energiforbrug. Det vil derfor ikke være muligt at integrere teknologilisten fra Økologisk

		Investeringsstøtte i teknologilisten for Miljø- og klimateknologi uden et omfattende arbejde.
14	KF Miljø ApS	
14.1	Herved sendes bemærkninger til udkast for Miljø- og Klimateknologi 2026, Indsatsområde 8, Reduktion af energiforbrug i planteavl, teknologi 8.4. Styrelsen har anført, under de obligatoriske elementer, at – blæser og varmekilde til opvarmning af tørreluft, f.eks. Traditionel olie- eller gasovn, varmepumpe eller affugtningsanlæg til konditionering af tørreluften. Mange planteavlsbrug anvender deres halmfyr til tørring af korn. KF Miljø ApS foreslår derfor, at de obligatoriske elementer bør ændres til at – blæser og varmekilde til opvarmning af tørre luft, f.eks. traditionel olie- eller gasovn, ekst. halmfyr, flisfyr, varmepumpe eller affugtningsanlæg til konditionering af tørreluften. Tilkobling af ekst. halmfyr sikrer en større udnyttelse af ekst. anlæg ligesom anvendelse af halm og flis sikrer en grønnere omstilling af landbruget end olie- og gasovne.	Imødekommes. <i>Blæser og varmekilde til opvarmning af tørreluft</i> er nu ikke længere et obligatorisk element, men derimod en specifikation. Blæser og varmekilde til konditionering af tørreluft skal derfor være til stede, men behøver ikke blive indkøbt fra nyt. Hvis tilsagnshaver allerede har blæser og varmekilde, kan disse bruges. Hvis tilsagnshaver ikke allerede har blæser og varmekilde, kan der som valgfrit element opnås tilskud til <i>Blæser og varmekilde til opvarmning af tørreluft, herunder traditionel olie- eller gasovn, varmepumpe eller affugtningsanlæg til konditionering af tørreluften.</i>
15	KF Miljø ApS (på vegne af DeLaval)	
15.1	Indsatsområde 3 (Reduktion af ammoniakudledning fra kvægstalde) Minimumsbeløb Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har i høringsmaterialet anført, at der er krav til minimumsinvestering, dvs. det beløb der danner grundlag for om investeringer under indsatsområde 3, er omfattet af tilskudsmuligheden. For indsatsområde 3 er kravet til minimumsinvestering anført til at skulle være 300.000 kr. Kravet til minimumsinvesteringen på 300.000 kr. fratager potentielle ansøgere med kvæghold på 120 – 200 køer	Imødekommes ikke. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider.

	muligheden for at søge om tilskud, da en investering i, Øremærkesensorer til overvågning af malkekvæg, teknologi 3.3, ikke vil kunne modsvare en minimumsinvestering på 300.000 kr. DeLaval foreslår derfor, at kravet til minimumsinvesteringen nedsættes til 200.000 kr. for hhv. teknologi 3.3. Dette begrundes med at, også de mindre landbrug skal bidrage til at understøtte EU's fælles målsætning om at skabe en økonomisk bæredygtig landbrugssektor, fremme den grønne dagsorden indenfor miljø, klima og natur samt at styrke udviklingen i landdistrikterne. Ved at nedsætte kravet til minimumsinvesteringen til 200.000 kr., sikres det at også mindre landbrug vil have mulighed for at opnå samme miljømæssige gevinst og bidrage til den grønne omstilling af landbruget ved at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra de primære landbrugsbedrifter og bidrager derved til en grønnere produktion i både husdyr-, planteavl- og gartnerisektoren. Derved opnår de mindre landbrug, tillige som de større landbrug, mulighed for at understøtte økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet samt omstrukturering og modernisering af husdyrproduktion. Derved kan både mindre og større landbrug have samme konkurrencevilkår for at kunne opnå samme effektivitet og økonomiske vækst. Det ses da heller ikke at fremgå, af den til ordningen hørende DCA-rapport stiller lighed mellem minimumsinvestering og opnået miljøeffekt.	
15.2	Teknologi 3.3 (Øremærkesensorer til overvågning af malkekvæg) For teknologi 3.3, øremærkesensorer til overvågning af malkekvæg, har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø anført standardomkostninger til software på	Imødekommes ikke. Styrelsen vurderer, at teknologien i sin nuværende form er opsat passende. Driftssikkerhed og iCloud i det nævnte omfang vurderes ikke essentielle for at opfylde kravene til teknologien.

20.000 kr. til udpegning af køer til observation, som værende omfattet af tilskudsmuligheden. Håndtering af data fra malkekvægsproduktion kræver stabilitet og driftssikkerhed, hvilket er årsagen til at brugere af teknologi 3.3 i dag har brug for sikker IT-infrastruktur i form af en IT-løsning hvor data opbevares og håndteres i en cloudløsning. Når man som mælkeproducent køber IT teknologi i form af f.eks. teknologi 3.3. øremærkesensorer og 3.4 foderrobot, så køber den enkelte mælkeproducent ind i en modulbaseret IT-udvikling, hvor det konstant er muligt at bygge på, i forhold til optimeret dataudnyttelse. IT-infrastrukturen sikrer en stabil håndtering og lagring af data. Det er ikke muligt at benytte forskelligartede leverandører til DeLaval styresystem (IT-infrastruktur), da systemerne ikke kan tale sammen. Man kan sammenligne dette med valget af telefoni, om man vælger Android eller Apple. Her køber man sig som forbruger også til et styresystem. Det er således uden formål at købe et Apple TV hvis styresystemet i baseret på Android – så kan Apple Tv’et ikke tale sammen med de andre IT-værktøjer som man anvender – funktionaliteten vil derfor være stærkt begrænset og uden sikkerhedsopdateringer, der kan gavne anvendelsen af IT-infrastrukturen. Ved ikke at sikre en IT-infrastruktur, vil ansøger være stærkt begrænset i at kunne anvende kunstig intelligens (DeLaval DeepBlue-model) til eks. at læse køernes sygdomspotentiale og dermed forstå hvordan køernes sundhed udvikler sig. Software sælges i dag typisk som abonnementsløsninger frem for licenser, hvilket betyder, at softwareomkostningerne sjældent når op på de krævede beløb kr.	Med software som valgfrit element, står det ansøger frit for, hvorvidt vedkommende vil søge tilskud til denne del. Ordningen er opsat med standardomkostninger, hvilket betyder, at der ved overholdelse af specifikationer og obligatoriske elementer kan opnås tilskud baseret på standardomkostningerne – uagtet om udgifterne for tilsagnshaver har været en anden end standardomkostningerne.
--	--

	20.000, -. Til gengæld er der væsentlige investeringer i den tilhørende IT-infrastruktur, herunder specialiseret hardware, som understøtter hurtigere og mere præcis dataopsamling samt øget datasikkerhed. DeLaval foreslår at udgifter der relaterer sig til IT-hardware (håndtering af data i skyen – cloud-løsninger) bliver omfattet af Miljø- og Klimateknologiordningen 2026. En komplet kontorpakke koster typisk mellem kr. 50.000, - og kr. 75.000, - Derudover kommer naturligvis de af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø anførte standardomkostninger for obligatoriske elementer. Ved at sikre at kontorpakken bliver omfattet af tilskudsmuligheden under Miljø- og Klimateknologi 2026, vil mindre mælkeproducenter også kunne drage nytte af en IT-infrastruktur der sikrer muligheden for optimeret dataovervågning, grøn omstilling og øget konkurrencevilkår.	
15.3	OptiMat Master fuldautomatisk fodersystem og fodervogn ORW DeLaval tilbyder et avanceret automatisk fodersystem, OptiMat Master, hvor foderet blandes i en stationær mixer, der modtager råvarer fra min. 2 eller flere separate påslag. Fra påslagene ledes ensilage (grovfoder) til et stationært blandekar, hvorfra foderet efter endt blanding hældes i en foderrobot der udfodrer foderet til de holdinddelte køer. Med denne løsning sikres en høj grad af præcision og ensartethed i foderblandingen, samtidig med at den muliggør en betydelig fodringskapacitet. Foderet er færdigblandet, når foderrobotten henter det og tildeler foderet til de relevante dyregrupper, og hver portion blandes få minutter inden vognen ankommer til ”køkkenet” udfodring, hvilket sikrer optimal friskhed og	Imødekommes ikke. Teknologilisten til Miljø- og klimateknologi indeholder ikke specifikke modeller eller mærker, men beskriver krav til teknologier, som skal opfyldes for at en given teknologi er tilskudsberettiget. For at kunne være tilskudsberettiget, skal den foreslåede model således overholde kravene for en af teknologierne beskrevet på teknologilisten.

næringsværdi i foderet samt forbedret smagsoplevelse hos køerne. Foderrobotten er med til at give en forbedret næringsstofudnyttelse ved at der kan laves hyppigere udfodringer og ved at der er mulighed for, at der gennem fasefodring kan fodres med flere forskelligartede foderrationer, der er tilpasset køernes behov i forhold til ydelsesniveau og laktationsstadium. Anvendelse af et blandekar forud for udfodring med en foderrobot medfører en stor fleksibilitet for teknikken og for foderhåndteringen da der altid vil være friskblandet foder der udfodres samtidig med effektiviteten for foderhåndtering vurderes at være høj. OptiMat Master adskiller sig ud fra den i DCA-rapporten anførte beskrivelse, ved at det er en foderrobot der udfodrer men ikke blander foderet. Efter vurdering af DeLaval, er det essentielt at opnå en ensartet fodring for at kunne opnå både ydelsesfremgang og øget sundhed blandt køerne, hvorfor fodring med en foderrobot er det elementære. Udfodringen fra OptiMat's foderrobot sker med fuldfoder der er baseret på mindst 2 slags ensilage og mindst 2 slags tørre fodervarer. OptiMat Master er udviklet mhp. at fodre ved holdinddelte køer, der er fysisk adskilte samtidig med at der tages højde for at hvert fodringshold kan fodre med hver deres fuldfoderblanding der er tilpasset køernes behov. Foderrobotten kan styres fuldt automatisk og foderet læsses med foderbånd. Foderrobotten foretager automatisk udfodring ved, at den drives og styres automatisk til de enkelte dyregrupper. OptiMat's foderrobot er forberedt til montering af NIR-analyserapport, tilvalg	
--	--

af denne teknologi sikrer muligheden for at det altid vil være muligt at sikre, at det altid er den ønskede mængde tørstof med fra siloen og ind foran køerne. Herved bliver det muligt at teknologien kan anvendes til at følge op på om fuldfoderblandingerne har den forventede tørstofindhold og herved give mulighed for at landmanden kan justere især ensilageandelen tilsvarende. Derudover er det DeLaval's opfattelse at Delavals fodervogn ORW, der er en alsidig og automatiseret fodervogn der kører på en skinne, lever op til de samme fodringstekniske krav som der er anført i beskrivelsen under pkt. 3.4 foderrobot. Udfodringen fra ORW fodervogn sker også med fuldfoder der er baseret på mindst 2 slags ensilage og mindst 2 slags tørre fodervarer. ORW er udviklet mhp at fodre ved holdinddelte køer der er fysisk adskilte samtidig med at der tages højde for at hvert fodringshold kan fodres med hver deres fuldfoderblanding der er tilpasset køernes behov. ORW fodervognen kan styres fuldt automatisk og foderet læsses med foderbånd fra påslag hvorfra der anvendes mindst 2 slags ensilage og mindst 2 slags tørre foderråvarer. ORW fodervognen kan programmeres således at udfodring sker pr. automatik på forud fastlagte tidspunkter uden at det kræver manuel betjening på de fastlagte tidspunkter. Også ORW er i stand til at foretage automatisk udfodring ved, at den drives og styres automatisk til de enkelte dyregrupper hvor den foretager udfodring efter dyrenes holdinddeling. Det er således DeLaval' opfattelse at både DeLavals foderrobot, OptiWagon, og ORW fodervogn – hængebanevogn bør være omfattet af tilskudsmuligheden under Miljø- og Klimateknologiordningen 2026, da	
--	--

	begge tiltag lever op til, de af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, oplistede krav i udkastet til teknologilisten.	
15.4	Tilbud efter tilbudslovens regler I det af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø tilgængelige høringsmateriale, under Bekendtgørelse om tilskud til investering i udvalgte miljø- og Klimateknologier 2026 §1 stk. 1 nr. 1-8 med dertilhørende udkast til ordningens vejledning, fremgår det at ansøgninger om tilskud ikke skal indeholde tilbud i forhold til det ansøgte. Dette skyldes at Styrelsen håndterer ansøgninger under ordningen ud fra standardomkostninger. Senest ved anmodning om udbetaling er ansøger forpligtet til at skulle dokumentere, at ansøger overholder tilbudslovens regler for indhentning af tilbud fra to individuelle forhandlere. Som beskrevet under pkt. 3 vedr. IT-infrastruktur er der ved køb af teknologier 3.3 og 3.4 tale om modulkøb, der bygges på ansøgers IT-infrastruktur. DeLaval vil naturligvis være i stand til at udarbejde et tilbud til det ansøgte, men ansøger vil ikke kunne indhente tilbud fra andre leverandører som ikke forhandler produkter fra DeLaval. Der forhandles produkter fra DeLaval i andre lande, så som Sverige, Tyskland, Holland og lignende. Det skal dog understreges, at det vil være i strid med tilbudslovens regler at indhente tilbud til DeLaval produkter i andre lande, idet der ikke er tale om to uafhængige tilbudsgivere. For ansøger til teknologi 3.3 og 3.4 vil det kun være muligt at indhente ét tilbud til denne teknologi, da der kun findes én leverandør af den konkrete vare eller tjenesteydelse. Hvordan forholder ansøger sig hertil i forhold til en begrundelse for at skulle vedlægge ét tilbud?	Ingen anledning til ændringer. Kravet om dokumentation for indhentning af to uafhængige tilbud, i overensstemmelse med tilbudsloven, er i bekendtgørelsen specifikt knyttet til indsatsområde 9, som vedrører omlægning af burægproduktion. For teknologierne 3.3 og 3.4 er tilskuddet baseret på standardomkostninger. Da tilskuddet beregnes ud fra disse fastsatte satser, er der ikke krav om, at ansøgeren skal indhente, vedlægge eller dokumentere konkrete markedstilbud fra flere leverandører.
16	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	

16.1	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har den 29 juni 2026 modtaget styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs høring af bekendtgørelse og vejledninger om Miljø- og klimateknologi 2026. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen med Konkurrencerådet en uafhængig konkurrencemyndighed. De følgende høringsbemærkninger afgives udelukkende som konkurrencemyndighed. På det foreliggende har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ingen bemærkninger til høringen.	Ingen anledning til ændringer.
17	Kvernelandgroup	
17.1	Teknologi 2.5 (Kameraer til kortlægning af ukrudt) ”Kameraet skal kunne monteres på et køretøj eller en drone, men ikke på en marksprøjte”: Med kamera monteret på bommen får man et system der vil give en besparelse på kemien hver gang man overkører sit areal. Om det er spotsprøjtning eller man vil graduere. Derfor kan jeg ikke forstå hvorfor bommonteret kamera ikke kan indgå. Miljøeffekten afhænger ikke af hvor kameraet er placeret, men hvor mange gange man bruger dem, og ved at montere dem på sprøjtebommen vil man kunne bruge dem hver gang man sprøjter, hvilket vil give stor gavn for miljøeffekten. ”Der skal kunne fremvises tildelingskort ud fra indsamlede data fra kameraerne igennem hele opretholdelsesperioden”: Jeg vil mene, at man burde bede om en AS-fil i stedet, da det vil vise hvor og hvormeget du har sprøjtet, præcis som med gødningssprederne, det vil vise det præcise forbrug pr. gang.	Imødekommes ikke. Beregningen af standardmiljøeffekten er baseret på kameraer monteret på et køretøj eller en drone. For at sikre opnåelse af effekten holdes der derfor fast i dette krav. Vedrørende as applied filer fra terminaler koblet til marksprøjter, så dokumenterer AS-applied-filer den faktiske pletsprøjtning og/eller graderet tildeling af plantebeskyttelsesmidler. Ulempen er, at AS applied-filerne ikke dokumenterer om doseringen af plantebeskyttelsesmidler er foretaget ud fra tildelingskort, som er leveret fra et kamera og service til kortlægning af ukrudt. Derfor fastholder styrelsen, at der i hvert fald skal kunne fremvises tildelingskort fra et kamera samt service til kortlægning af ukrudt.
18	Landbrug & Fødevarer	
18.1	Miljø- og klimateknologiordningen er et vigtigt redskab til at understøtte investeringer	Ingen anledning til ændringer.

	i teknologier, der kan reducere landbrugets miljø- og klimabelastning. Det er derfor afgørende, at ordningen løbende opdateres i takt med den teknologiske udvikling på området. I den forbindelse vil Landbrug & Fødevarer gerne endnu en gang understrege behovet for en hurtigere og mere effektiv godkendelse af klimavirkemidler.	
18.2	Behovet for investeringer i klimateknologi er samtidig blevet væsentligt mere aktuelt med den kommende klimaafgift på landbruget. Hvis landmændene skal have reelle muligheder for at reducere deres afgiftsbetaling gennem reducerede udledninger, kræver det adgang til relevante og dokumenterede teknologier. I tillæg til ovenstående vil Landbrug & Fødevarer gerne indledningsvis endnu en gang problematisere det faktum, at økologer fortsat er afskåret fra at søge tilskud under indsatsområde 2 til reduktion af pesticidforbrug i planteavl. Ordningens overordnede formål er at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra den primære jordbrugsbedrift og bidrage til en grønnere produktion i både husdyr-, planteavl- og gartnerisektoren. I forlængelse af dette mener Landbrug & Fødevarer dog, at ordningen også burde omfatte økologisk planteavl med henblik på at sikre fastholdelsen af disse arealer, der i forvejen dyrkes pesticidfrit. I Landbrug & Fødevarers optik harmonerer udelukkelsen af økologer fra tilskudsordninger til erhvervet dårligt med den politiske ambition om at fordoble det økologiske areal frem mod 2030.	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.
18.3	Endelig opfordrer Landbrug & Fødevarer styrelsen til at sikre, at ansøgningsperioden varsles i så god tid som muligt, så ansøgere og rådgivere har reel mulighed for at forberede fyldestgørende ansøgninger. Dette er særligt vigtigt, når ordningen forventes gennemført med én ansøgningsrunde og inden for en forholdsvis kort tidsramme.	Ingen anledning til ændringer. Det er fastlagt, at ansøgningsperioden for tilsagn løber fra 1. oktober 2026 til 1. december 2026. Ansøgninger om udbetaling skal være indsendt til styrelsen senest den 1. december 2028. Styrelsen udsender faglige nyheder løbende.
18.4	Indsatsområder § 1	Imødekommes ikke.

	Landbrug & Fødevarer har i forbindelse med den foregående høring af ordningen tilbage i august 2025 afgivet en række generelle bemærkninger til indsatsområde 9 (omlægning af burægproduktion). I forbindelse med denne høring vil vi gerne gentage opfordringen til at ubrugte midler fra dette indsatsområde beholdes indenfor fjerkræssektoren.	Modellen for omfordeling er fastlagt i samarbejde med Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd. Modellen skal medvirke til at sikre afløb af midler.
18.5	Projektperiode § 2 Det fremgår af bekendtgørelsens § 2, at projektperioden udløber den 1. december 2028. Landbrug & Fødevarer forstår ønsket om en relativt kort projektperiode, så de afsatte midler hurtigt kan omsættes til konkrete investeringer og komme erhvervet til gavn. Samtidig bemærkes det, at den tidligere hørte bekendtgørelse lagde op til en projektperiode frem til maj 2029. Det bemærkes desuden, at ansøger ikke har mulighed for at søge om konkret forlængelse. I forlængelse heraf opfordrer Landbrug & Fødevarer styrelsen til at være opmærksom på, at den forkortede projektperiode kan skabe udfordringer for de projekter, hvor gennemførelsen er afhængig af myndighedsgodkendelser, leveringstider eller bygge- og anlægsarbejder.	Imødekommes ikke. Da midlerne fra CAP2023-2027 skal være udbetalt senest ved udgangen af 2029, og der inden da skal finde sagsbehandling og kontrol sted, er styrelsen nødsaget til at begrænse varigheden af projektperioden til to år. Sammenlignet havde Miljø- og klimateknologi 2023 en projektperiode på et år. Den tidligere projektperiode frem til 16. maj 2029 var for den tidligere planlagte 27-runde, hvor ansøgningsrunden var planlagt til at åbne den 16. september 2027. Forlængelse frem til 16. maj 2029 var kun, hvis tilsagnshaver kunne dokumentere et behov for forlængelse. Styrelsen har på konsulentmøde desuden spurgt, hvorvidt der var ønske om en kortere projektperiode med mulighed for projektförlængelse fremfor en længere projektperiode. Her noterede styrelsen bred enighed om, at en længere projektperiode var at foretrække.
18.6	Bedriftsbegrebet blandt andet ift. § 6 stk. 4 Styrelsen bedes oplyse om lofter over støtten, f.eks. at der alene må modtages et tilsagn pr. indsatsområde, betragtes pr. CVR-nr. eller på bedriftsniveau. I denne sammenhæng henvises der til det samme bedriftsbegreb, som netop er introduceret på konditionalitetsområdet.	Ingen anledning til ændringer. Bestemmelsen om, at der kun kan indgives én ansøgning om tilsagn om tilskud per indsatsområde per ansøger, gælder som udgangspunkt pr. CVR- nr.
18.7	Kriterier og forpligtelser §§ 10 og 13 Det er yderst vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at styrelsen sikrer, at der i	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen er opmærksomme på EU-domstolens dom i C-6/23, Baramlay, og vil

	sagsbehandlingen af bl.a. denne ordning sikres fuld overensstemmelse med EU dom C-6/23 Baramlay.	administrere Miljø- og klimateknologi 2026 i overensstemmelse hermed.
18.8	Projektlighed (§ 12 stk. 3) Der efterspørges begrundelse for, hvorfor landbrug med kvæg og/eller grise nedprioriteres ved projektlighed. Netop disse bedrifter vil ofte have de største lagringskapaciteter og dermed det største reduktionspotentiale.	Imødekommes ikke. Landbrug uden husdyr har, i modsætning til de andre typer landbrug, kun i en enkelt ansøgningsrunde tidligere haft mulighed for at opnå tilskud til teltoverdækning. Det vurderes derfor, at der fortsat er en relativ større andel landbrug uden husdyr med gyllebeholdere uden teltoverdækning. Derudover er i de seneste år kommet mere afgasset gylle, som ofte har en relativ høj ammoniakudledning og handles frit på gyllemarkedet. Sandsynligheden for at landbrug uden husdyr har gylle med en relativ høj udledning i deres gyllebeholdere, er dermed blevet større. Ammoniakudledningen fra fjerkrægylle er i de fleste tilfælde højere end fra gylle fra svin og kvæg, hvorfor produktioner med fjerkræ prioriteres som nummer to. Ammoniakudledningen fra gylle fra kvæg og svin er i de fleste tilfælde lavere end fra fjerkræ, og ikke signifikant forskellig fra hinanden. Der er derfor ikke noget fagligt belæg for at prioritere dem forskelligt.
18.9	Tilbudslovens regler (vedr. § 1, nr. 9 – Omlægning af burægproduktion) Landbrug & Fødevarer opfordrer styrelsen til at genoverveje, om indsatsområdet i henhold til § 1, nr. 9 bør baseres på en model med faste priser, standardsatser eller en tilsvarende forenklet model frem for en model, hvor ansøgerne skal indhente tilbud efter tilbudslovens regler. Det er Landbrug & Fødevarers erfaring, at ordninger, der bygger på tilbudsindhentning, ofte medfører en betydelig administrativ byrde for ansøgerne og giver anledning til utilsigtede fejl. Det kan både forlænge sagsbehandlingstiden og øge risikoen for helt eller delvist bortfald af tilsagn, nedsættelse af tilskud eller	Imødekommes ikke. Indsatsområde 9 <i>Omlægning af burægproduktion</i> er opsat uden faste teknologier og med faktiske omkostninger for at sikre den nødvendige fleksibilitet i omlægningerne. Produktioner er forskellige og behovet i en omlægning vil derfor også være forskelligt. Formålet med indsatsområdet er at støtte omlægning fra burægproduktion til anden og mere dyrevelfærdsvenlig produktion af æg, hvilket styrelsen vurderer vil gribes an på forskellig vis alt efter udgangspunktet. Da antallet af ansøgninger under indsatsområdet vil være begrænset, så har styrelsen prioriteret

	tilbagebetaling, selv hvor projektet i øvrigt opfylder ordningens formål. Dette bør efter L&Fs opfattelse tillægges særlig vægt, når der er tale om sidste og eneste ansøgningsrunde under ordningen i den nuværende CAP-periode. En kompleks ansøgningsmodel kan indebære, at midlerne ikke anvendes efter hensigten, men i stedet må returneres til EU som følge af fejl, der ikke nødvendigvis har betydning for projektets realisering eller støtteberettigelse.	fleksibiliteten i omlægningerne over sagsbehandlingstid på den enkelte ansøgning.
18.10	Manglende ændringsmulighed Landbrug & Fødevarer opfordrer Styrelsen til at genindsætte muligheden for, at tilsagnshaver kan foretage én projektændring i projektperioden, som det fremgik af det tidligere forslag fra 2025. En sådan mulighed er særlig vigtig i en ordning, der gennemføres med kort varsel, og hvor der ikke forventes yderligere, ansøgningsrunder i indeværende CAP-periode. Uden en ændringsmulighed øges risikoen for, at ansøgere må indgive ansøgning på et ufuldstændigt grundlag og efterfølgende ikke kan tilpasse projektet, f.eks. på baggrund af myndighedsdialog om miljøgodkendelse eller andre nødvendige tilladelser. Herudover kan den manglende mulighed for projektændring betyde øget utilsigtet sanktionering.	Imødekommes ikke. I ansøgningsrunden i 2026 vil det ikke være muligt at foretage projektændringer. Styrelsen er opmærksom på, at der forventes sanktioner i en række projekter, men da projektperioden i denne omgang er på to år (modsat ét år i 2023), gives tilsagnshaverne bedre tid til korrekt gennemførelse.
18.11	Overdragelse af tilsagn § 16 Landbrug & Fødevarer opfordrer styrelsen til at rette § 16, så overdragelse kan tillades i alle tilfælde, hvor erhverver opfylder betingelser for at være tilsagnshaver, og hvor projektets formål og forpligtelser videreføres. Den nuværende formulering synes ikke at omfatte f.eks. selskabsomdannelser og visse selskabsretlige omstruktureringer. Disse situationer bør enten udtrykkeligt omfattes eller indgå i en mere fleksibel bestemmelse, der også dækker funktionelt tilsvarende tilfælde.	Imødekommes. Den nuværende bestemmelse i § 15, stk. 1 er ændret, så <i>virksomhedsomdannelse</i> indgår direkte.
18.12	Skiltning (§ 14 stk. 4) Landbrug & Fødevarer sætter spørgsmålstegn ved formålet med kravet om skiltning allerede	Ingen anledning til ændringer.

	på tidspunktet for tilsagn om tilskud. Det forekommer mere hensigtsmæssigt, at et eventuelt krav om skiltning knyttes til erhvervelsen eller ibrugtagningen af den pågældende teknologi, idet det på tilsagnstidspunktet endnu ikke er sikkert, at investeringen gennemføres og at tilskuddet udbetales.	Styrelsen noterer sig bemærkningen, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til ændringer.
18.13	Skiltning (§ 14 stk. 5) Der efterspørges svar på i hvilke tilfælde beløbet vil kunne ændre sig undervejs, når tilsagnsbeløbet ikke kan hæves.	Ingen anledning til ændringer. Bestemmelsen i § 13, stk. 5 i bekendtgørelsen afspejler forordningsbestemmelsen og omhandler situationer, hvor der gives andet offentligt tilskud til samme projekt. Da der ikke gives tilskud til investeringer, hvortil tilsagnshaver modtager eller tidligere har modtaget andre EU-tilskud, og da tilskuddet fra styrelsen nedsættes, hvis der ydes nationalt tilskud fra anden offentlig myndighed, forventer vi ikke, at situationen vil finde sted i praksis, men kan ikke udelukke det, hvorfor bestemmelsen er med.
18.14	Skiltning (§ 14 stk. 7) L&F finder, at kravet om billeddokumentation fra udbetalingsdatoen forekommer uhensigtsmæssigt, da hverken ansøger eller dennes konsulent på forhånd kender den dato, hvor udbetalingen gennemføres. Kravet vil derfor være vanskeligt at opfylde i praksis.	Imødekommes ikke. Fotodokumentationen skal dokumentere, at skiltene har det rigtige indhold, og at de har været opsat i den rigtige periode. I bekendtgørelsen står blandt andet, at skiltning i den korrekte periode kan dokumenteres ved to billeder taget henholdsvis på tidspunktet for opsætning af skiltningen og på datoen for udbetalingen. Det er dog ikke et krav, at det dokumenteres på denne måde, og det kan derfor fx også dokumenteres med billede af skiltningen på tidspunktet for opsætning og taget på et givent tidspunkt efter udbetaling. Det er med andre ord ikke et krav, at billedet, som skal dokumentere at der er skiltet i hele den påkrævede periode, skal tages præcis på datoen for udbetaling.
18.15	Sanktionering (§ 16, stk. 6) Landbrug & Fødevarer opfordrer styrelsen til at præcisere formålet med den særskilte sanktionering af § 16, stk. 6, jf. § 27, stk. 1. Efter L&Fs forståelse er forholdet allerede omfattet af § 15, stk. 1, nr. 3, hvorefter	Ingen anledning til ændringer. Henvisningerne i bekendtgørelsens § 26, stk. 1, sikrer blot, at styrelsen har hjemmel til at reagere på forskellige typer af brud, herunder brud på de materielle forpligtelser og de

	tilsagnshaver er forpligtet til at have et aktivt CVR-nummer og til at beholde projektet i samme aktive CVR nummer, som tilsagnet er meddelt til, medmindre overdragelse sker efter § 16. En særskilt sanktionering af § 16, stk. 6, kan derfor medføre usikkerhed om, hvorvidt samme forhold sanktioneres flere gange.	proceduremæssige forpligtelser, som udgør ét samlet faktuel forhold. Sanktionen sker ikke automatisk, men vil altid kræve en konkret vurdering af Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse. Sanktionen beregnes altid på baggrund af det samlede tilskud og afspejler forseelsens samlede karakter, ikke antallet af overtrådte paragraffer.
18.16	Sanktionering for urigtige oplysninger (§§ 25 og 32) Landbrug & Fødevarer anmoder Styrelsen om at bekræfte, at § 25, nr. 1, og § 32 alene har til formål at udmønte artikel 35, stk. 6, i forordning nr. 640/2014, og at bestemmelserne ikke indebærer en udvidelse af anvendelsesområdet eller en skærpelse af praksis. Dette bør efter Landbrug & Fødevarer opfattelse fremgå klart, da bestemmelsen i forordningen knytter sig til særligt kvalificerede tilfælde af urigtige oplysninger eller urigtigt bevismateriale.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen kan bekræfte, at § 24, stk. 1, og § 32, har til hensigt at have samme indhold som artikel 35, stk. 6, i forordning (EU) 640/2014. Styrelsen gør opmærksom på, at forordning (EU) 640/2014 ikke finder anvendelse på ordningen miljø- og klimateknologi 2026. Bestemmelserne i bekendtgørelsen skal i stedet anses for en udmøntning af indeværende CAP-reformperiodes mere generelle regler om beskyttelse af EU's finansielle interesser, som især fremgår af forordning (EU) 2021/2116, art. 59.
18.17	Sanktionering ved delvis gennemførelse Der efterspørges information om, hvordan delvist gennemførte projekter håndteres sanktionsmæssigt.	Ingen anledning til ændringer. Det fremgår af både bekendtgørelse at vejledning, at projekter skal gennemføres i overensstemmelse med tilsagnet, og at manglende opfyldelse heraf medfører proportionel nedsættelse af tilskuddet efter kriterierne Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse. Idet faktorerne i hver sag er varierende, kan der først ved en konkret vurdering af den enkelte sag fastslås en sanktion. I denne vurdering indgår, om det gennemførte projekt ville være prioriteret til tilsagn. Hvis det ikke er tilfældet, vil nedsættelsen af tilskudsbeløbet udgøre 100 %, og tilsagnet bortfalder.
18.18	Dokumentation for nye materialer (§ 23 stk. 2 nr. 3) Der efterspørges svar på om denne dokumentation ikke i forvejen fremgår af de udgiftsbilag, der skal indsendes som følge af § 23 stk. 1 nr. 1.	Ingen anledning til ændringer. Udgiftsbilag kan dokumentere med de rette informationer, men det afhænger af indholdet af udgiftsbilagene.

18.19	Indsigelse mod § 26, stk. 2 og § 32 Generelt finder Landbrug & Fødevarer, at konsekvenserne af en uregelmæssighed altid bør bero på en konkret og proportional vurdering frem for et automatisk og fuldstændigt bortfald af støtten.	Ingen anledning til ændringer. Sanktionerne i de nævnte tilfælde fastsættes ud fra en fast bestemmelse i bekendtgørelsen og dermed ikke efter en konkret proportionalitetsvurdering. Det er der imidlertid en fin grund til, idet proportionalitet er indlejret i bestemmelsen om sanktioner for sen ansøgning, og idet det er rimeligt, at folk der har forsøgt at snyde (forsætligt givet urigtige oplysninger) udelukkes fra at få tilskud.
18.20	Afsnit 4.7 Særligt for indsatsområde 7 – Reduktion af energiforbrug fra fjerkræstalde Landbrug & Fødevarer anbefaler, at definitionerne i afsnit 4.7 (og for indsatsområdet generelt) tilpasses, så de i højere grad svarer til definitionerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Mere specifikt foreslår vi, at afsnit 4.7 omskrives med følgende ændringer: <i>Under dette indsatsområde kan du søge om tilskud til at reducere energiforbrug fra fjerkræstalde. For flere af teknologierne under dette indsatsområde beregnes tilskuddet ud fra antal m² produktionsareal. Produktionsarealet <u>er defineret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*) og er det areal (m²), som dyrene har permanent adgang til og hvor de kan afsætte gødning. Produktionsarealet er inklusive eventuelt verandaareal. Verandaarealet er et over dækket, befæstet areal, der er placeret langs staldens facader. Servicefaciliteter, som dyrene ikke har adgang til, såsom omklædningsrum, kontor, foderrum, ægpakkeri og teknikrum, er ikke omfattet af definitionen. Ikkebefæstede udearealer, som dyrene opholder sig på en større eller mindre del af tiden, er ikke omfattet af definitionen, ligesom arealet af redekasser ikke indgår i produktionsarealet. Produktionsarealet skal ikke forveksles med begrebet ”nytteareal”,</u></i>	Imødekommes ikke. Definitionerne i teknologilisten er udarbejdet med henblik på at sikre opnåelse af effekten for de forskellige teknologier. Derudover er flere af standardomkostningerne baseret på produktionsareal. Definitionerne fastholdes derfor.

	<i>som anvendes i forbindelse med miljøgodkendelse kontrol af velfærdskrav.</i> *) Bekendtgørelse 1089/2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, §2, nr. 4, samt bilag 3 pkt. C	
18.21	Afsnit 5.9 Hvis du er økolog Det fremgår af afsnittet, at ”Hvis du søger om økologisk certificering [...] i projektperioden eller opretholdelsesperioden, efter at du har fået tilsagn om tilskud, vil tilsagnet bortfalde, og tilskuddet kræves tilbagebetalt.” Dette mener Landbrug & Fødevarer ikke er korrekt. Søger tilsagnshaver om økologisk certificering i projekt- eller opretholdelsesperioden, må tilbagebetaling og evt. bortfald reguleres af § 27, jf. § 15, stk. 1, nr. 6. Der er her krav om nedsættelse efter konkret vurdering af alvor, varighed, omfang og gentagelse, jf. Baramlaydommen.	Imødekommes delvist. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl</i>. Dette har givet anledning til flere rettelser i vejledningsmaterialet. Afsnit 5.9 fremgår ikke længere. Der er krav om opretholdelse af økologicertificering i hele projekt- og opretholdelsesperioden, for tilsagnshaver som er prioriteret inden for de midler der er øremærket til økologer. Det fremgår som en forpligtelse i bekendtgørelsens § 14, stk. 5. Det fremgår af § 26, stk. 1, at tilskuddet nedsættes helt eller delvist på baggrund af en konkret vurdering, der afspejler alvor, omfang, varighed og eventuelle gentagelser.
18.22	Afsnit 7.5 Urigtige oplysninger og svindel med EU-midler Det fremgår af vejledningen, at omgåelse skal anses for svig. Herudover fremgår det, at hvis der opstår mistanke om svig, vil styrelsen anmelde forholdet til politiet. Landbrug & Fødevarer anmoder styrelsen om at oplyse, om det herved skal forstås at mistanke om omgåelse i alle tilfælde vil medføre politianmeldelse, og hvorvidt der herved er tale om en ny praksis, da dette ikke har været tilfældet for en række af de tidligere sager, som Landbrug & Fødevarer har været bekendt med.	Imødekommes delvist. Styrelsen kan oplyse, at der sondres klart mellem henholdsvis <i>svig</i> og <i>omgåelse</i>. Styrelsen politianmelder som det klare udgangspunkt ikke ved mistanke om omgåelse, idet politianmeldelse kræver mistanke om egentlig strafferetlig lovovertrædelse, hvilket ikke er tilfældet ved omgåelse. Styrelsen har således ikke ændret praksis for bedømmelse af omgåelse eller retsvirkningerne knyttet hertil. Teksten i vejledningen er tilpasset.
18.23	Afsnit 8.6 Nedsættelse af tilskud, bortfald af tilsagn og tilbagebetaling Der efterspørges information om håndteringen af mindre afvigelser mellem det tilsagnsgivne og det gennemførte projekt. Det	Ingen anledning til ændringer. Der gælder ingen objektive bagatelgrænser. Sanktioneringen beror dermed altid på et konkret skøn, hvor størrelsen på afvigelsen

	bør præciseres, om der gælder objektive bagatelgrænser for afvigelser i projektets omfang eller kapacitet, eller om sanktioneringen beror på et konkret skøn. Dette kunne f.eks. være i tilfælde, hvor der er givet tilsagn til etablering af en gastæt silo med en kapacitet på 670 m ³ , men der i praksis etableres en silo med en kapacitet på 640 m ³ .	mellem det tilsagnsgivende og realiserede projekt f.eks. vil blive tillagt vægt.
18.24	Vedr. behov for effektive metoder til vækststandsning og aftopning Der er en væsentlig mangel i teknologilisten i forhold til økologisk kartoffelproduktion samt tilsvarende udfordringer i andre afgrøder (herunder bl.a. løg, gartnerigrønt mm.) Udfasningen af pesticider i den konventionelle produktion øger behovet for effektive metoder til vækststandsning og aftopning i både den økologiske såvel som den konventionelle produktion. Uden sådanne redskaber stiger smittetrykket, hvilket accelererer nedbrydningen af resistensgener i nye sorter og reducerer effekten af de tilbageværende svampemidler. I økologisk produktion er der ikke tradition for at vækststandse ved forekomst af kartoffelskimmel. Beskyttelsen af resistens mod kartoffelskimmel er nu et fælles ansvar på tværs af dyrkningssystemer. Hvis resistensen i nuværende og kommende sorter, som anvendes af både økologiske og konventionelle avlere, er det afgørende at alle har adgang til effektive værktøjer til at begrænse smittespredning og sygdomspres. I økologisk produktion er man primært afhængig af genetisk resistens. Rettidig vækststandsning og aftopning er derfor afgørende for at undgå unødigt smittepres, som også kan påvirke den konventionelle produktion. Dette bliver yderligere kritisk med introduktionen af NGT-sorter med forbedret skimmelresistens, hvor manglende vækststandsning øger risikoen for hurtig resistensnedbrydning. Gasafbrænding er i praksis den eneste effektive metode til vækststandsning i økologisk kartoffelproduktion. Det foreslås derfor, at	Imødekommes. Styrelsen imødekommer ønsket om at tilføje gasafbrændere, hvorfor denne teknologi nu fremgår af teknologilisten som <i>Teknologi 2.14 Ukrudtsbrænder</i>.

	gasafbrændere gøres støtteberettigede – også i økologisk produktion – under indsatsen “Reduktion af pesticidforbrug i planteavl”.	
18.25	Vedr. teknologisk udvikling inden for præcisionsukrudtsbekæmpelse Fra erhvervets side efterspørges det, at teknologilisten i højere grad afspejler den teknologiske udvikling inden for præcisionsukrudtsbekæmpelse. Der er i de senere år kommet flere nye løsninger på markedet, som anvender henholdsvis laser eller elektrisk strøm til bekæmpelse af ukrudt uden brug af plantebeskyttelsesmidler. Inden for laserteknologi findes der allerede kommercielt tilgængelige løsninger med betydelig arbejdsbredde. F.eks. markedsføres der systemer, som under markkørsel kan identificere ukrudt ved hjælp af kamerateknologi og kunstig intelligens og efterfølgende bekæmpe ukrudtet med laser i samme arbejdsgang.	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologierne på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
18.26	Manglende afgrødekoder under indsatsområde 2: Reduktion af pesticidforbrug i planteavl Det bemærkes, at flere af teknologierne under indsatsområde 2 ikke omfatter alle relevante afgrødekoder (bl.a. havefrø 650 og 668). For frøavlere er det ofte frøproduktionen, der begrundet investeringsbehovet, men de relevante frøafgrøder fremgår ikke altid af de støtteberettigede afgrødekoder.	Imødekommes. Afgrødekoderne 650-668 tilføjes i teknologilisten for teknologi 2.1-2.11. Derudover tilføjes afgrødekoder 101-118 for teknologi 2.10.
18.27	Krav om udstyr på 15 meter (indsatsområde 2) L&F efterlyser en faglig begrundelse for kravet om, at den støtteberettigede teknologi skal have en arbejdsbredde på minimum 15 meter. Kravet forekommer at udelukke en betydelig del af de mindre landbrug, som typisk anvender udstyr med en arbejdsbredde på 6-12 meter.	Imødekommes. For teknologi 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 er minimumskravet for arbejdsbredde ændret fra 15 meter til 12 meter.
18.28	Vedr. teknologi 2.1 L&F finder, at kravet om pletsprøjtning på baggrund af en forudgående digital kortlægning bør revurderes. Kravet afspejler ikke den teknologiske udvikling på området,	Imødekommes ikke. Der er ikke krav om, at den digitale kortlægning, som skal kunne læses og udføres af software og hardware på terminal og

	hvor der i dag findes løsninger, som kan identificere og bekæmpe ukrudt i samme arbejdsgang ved hjælp af kameraer, sensorer og kunstig intelligens monteret direkte på sprøjten. Disse teknologier foretager kortlægning og beslutning om behandling i realtid ("on the go") og eliminerer dermed behovet for særskilt kortlægning, eksempelvis ved droneoverflyvning, samt den efterfølgende behandling og overførsel af data til sprøjten.	marksprøjte, skal være udført forud for sprøjtningen for teknologi 2.1-2.4. Specifikationer definerer således ikke, at den digitale kortlægning skal baseres på eksterne systemer eller services. Det kan sagtens være integrerede systemer.
18.29	Vedr. teknologi 2.2 L&F stiller spørgsmålstegn ved kravet om dobbelt dyse-/forstøverlinje under teknologi 2.2. For visse sprøjteteknologier, herunder eksempelvis ARA-sprøjten, forekommer kravet ikke fagligt begrundet. Teknologien er udviklet til meget præcis plantebeskyttelse, og der er derfor ikke nødvendigvis behov for at kunne foretage særskilt dosering over og mellem afgrøderækkerne.	Ingen anledning til ændringer. Der er behov for et dobbelt tanksystem og dobbelt dyselinje for pletsprøjtning og gradueret tildeling i kombination med sektions-, forstøver- eller dyseafblændingsudstyr for, at der både kan pletsprøjtes og gradueres forskellige tankblandinger af plantebeskyttelsesmidler.
18.30	Vedr. teknologi 2.5 L&F efterlyser en begrundelse for, at kameraudstyr ikke må monteres på en marksprøjte. Det vil mange steder være muligt at etablere kameraer med 1-5 meters mellemrum på en sprøjte med en bombredde på op til 36 meter, hvilket vil kunne give en effektiv kortlægning af ukrudt på store arealer.	Imødekommes ikke. Beregningen af standardmiljøeffekten er baseret på kameraer monteret på et køretøj eller en drone. For at sikre opnåelse af effekten holdes der derfor fast i dette krav.
18.31	Vedr. teknologi 2.6 L&F efterlyser en begrundelse for, at teknologi 2.6 er begrænset til trailer- og selvkørende sprøjter. Der kan også etableres sideværtstyring på lifthængte sprøjter, enten mellem traktor og sprøjte eller på bomsektionerne. Det bør derfor begrundes nærmere, hvorfor disse løsninger ikke er omfattet af ordningen.	Imødekommes ikke. Den eksisterende dokumentation for standardmiljøeffekt og standardomkostning omfatter ikke liftophængte bomsprøjter, hvorfor disse ikke indgår på nuværende tidspunkt.
18.32	Vedr. teknologi 2.9 L&F finder, at kravet om, at lugerobotten som minimum skal kunne betjene tre afgrøderækker, bør genovervejes. Der ses i stigende grad mindre og relativt billige robotløsninger på markedet, som alene arbejder i én række, men som til gengæld kan	Imødekommes delvist. For teknologi 2.9 har antallet af afgrøderækker haft betydning i beregningen af standardmiljøeffekt, hvorfor kravet fastholdes. For teknologi 2.8 er minimumskravet på 3 afgrøderækker fjernet.

	operere kontinuerligt i døgndrift, f.eks. hvor der er etableret ladepunkt i marken.	
18.33	Vedr. teknologi 3.4 L&F efterlyser en begrundelse for, at foderrobotter ikke kan kombineres med teknologierne 3.1, 3.2 og 3.3 om overvågning af malkekvæg ved hjælp af henholdsvis halsremme, vomboluser eller øremærker.	Imødekommes ikke. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
18.34	Etablering af miljøgulv/drænet fast gulv Der har i tidligere tilskudsordninger været mulighed for at søge tilskud til etablering af gummigulv. Der har ikke været stor søgning på produktet, hvilket skyldes det snævre udvalg med kun gummigulv som mulighed fremfor alle miljøgulve. Etablering af miljøgulve i eksisterende stalde blev drøftet som oplagt område ved tidligere workshop om teknologiliste til Miljø- og klimateknologi 2025 27 afholdt af SGAV 2024. Det undrer derfor, at teknologien nu helt er fjernet fremfor at udvide til andre miljøgulve.	Imødekommes ikke. Teknologien er grundet input fra fx den omtalte workshop ikke tilvalgt i år. Teknologien har ikke haft den ønskede appel i erhvervet, og det har ikke været muligt at fastsætte en rimelig standardomkostning, hvis teknologien skulle omfatte andre miljøgulve. Grundet færre midler under Miljø- og klimateknologi 2026 har styrelsen derfor besluttet ikke at tilvælge teknologien.
18.35	Gylleforsuring – malkekvæg, kvier og slagtekalve Teknologien er endnu engang ikke at finde på teknologilisten. Det kan undre, da teknologien netop er kendt som både miljø- og klimateknologi. Der er på teknologilisten medtaget teknologi 3.5. Luftrensning i kombination med separationsstrimler i gulvspalter og gødningsrobot. Derfor bør gylleforsuring medtages tilsvarende for ikke at lave konkurrenceforvridning mellem de to teknologier.	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt.
18.36	Vedr. teknologi 5.9 Der efterspørges svar på, hvorfor der er alene, er nævnt diegivende søer under teknologi 5.9 (Gylletragte med punktudsugning). Vil	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt.

	teknologien ikke også kunne etableres i en slagtegrisestald?	Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien til slagtesvin på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026, da dokumentationsgrundlaget for teknologien på denne dyregruppe ikke er vurderet tilstrækkeligt.
18.37	Vedr. teknologi 7.1 og 7.2 L&F bemærker, at det underteknologi 4.4 (LED-belysning – væksthuse) er muligt at opnå tilskud til udskiftning af eksisterende LED-belysning, når det kan dokumenteres, at den nye belysning er mere energieffektiv end den eksisterende. L&F efterlyser en begrundelse for, hvorfor samme princip ikke anvendes for fjerkræstalde, hvor der alene gives mulighed for udskiftning af ikke-LED belysning.	Imødekommes. <i>Specifikationen Den nye LED-belysning skal erstatte ikke-LED belysning. For at kunne dokumentere dette, skal dele fra gammel belysning gemmes, eller der skal tages før/efter billeder. ændres til Den nye LED-belysning skal erstatte ikke-LED-belysning eller eksisterende LED-belysning, forudsat at energieffektiviteten er højere. For at kunne dokumentere dette skal dele fra gammel belysning gemmes, og der skal tages før/efter billeder, der dokumenterer antal.</i>
18.38	Vedr. teknologi 7.4 (varmeveksler) Teksten bør formuleres så der ikke er tvivl om at kravet til kapacitet gerne må deles over flere veksler, der blot til sammen skal sikre at der til den enkelte stald er installeret varmevekslere med en samlet kapacitet på minimum 12m ³ pr m ² produktionsareal.	Imødekommes. <i>Til specifikationen 'Varmeveksleren skal have en kapacitet på mindst 12 m³/time pr. m² gulvareal' tilføjes: 'Kapaciteten må gerne opnås ved brug af flere varmevekslere.'</i>
18.39	Udskiftning af ventilationsanlæg Fra erhvervets side efterspørges der om mulighed for tilskud til udskiftning af ventilationsanlæg i fjerkræstalde.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan komme i betragtning til teknologilisten, skal der kunne beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for denne. Det er ikke lykkedes at indsamle tilstrækkeligt data ifm. markedsundersøgelse til at kunne beregne en standardomkostning for teknologien. Derfor er teknologien ikke medtaget på teknologilisten.
19	Møller Andersen ApS	
19.1	Bemærkninger til udkastet omhandler teknologien "pesticidfri ukrudtsbekæmpelse med strøm" som ikke indgår i udkast til teknologilisten 2026 under indsatsområde 2: Reduktion af pesticidforbrug i planteavl. Teknologien kan reducere pesticidforbruget betragteligt og vi mener den mangler på listen. Vi har tidligere på året fremsendt materiale til styrelsen.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026, da dokumentationsgrundlaget for teknologien ikke er vurderet tilstrækkeligt.

Det tidligere fremsendte materiale bestod bl.a. af de praktiske erfaringer vi havde opnået i efteråret 2025 samt resultater fra ”den amerikanske landbrugsstyrelse” som sammen med tre universiteter og deres ph.d.-studerende har undersøgt effekten af teknologien EWC. Derudover kunne vi indikere en midlertidig prissætning af maskinen. Link til video omkring de amerikanske resultater: https://www.youtube.com/watch?v=wLqkFlrooA og projektets hjemmeside: https://eorganic.info/electricweedcontrol Vi ved nu en del mere og har siden vi i vinter indsendte materialet udført en række praktiske forsøg og opnået rigtig gode resultater. Frøfirmaet DLF og Jensen Seed har med deres interesse i forsat frøproduktion i Danmark lavet deres egne forsøg med maskinen. Deres konsulenter har gennemført en række forsøg i primært frøgræs og spinat – forsøg med forskellige ukrudtstyper, hastigheder, jordtyper og vejrlig. Resultatet er ret entydigt og vi kan konstatere, at når de rigtige betingelser er til stede, så kan teknologien nedvisne de fleste ukrudtsarter. Opskriften er et langt stykke af vejen saftspænding i planterne og tør jord – når det er plads, så er kapaciteten 3 ha i timen og et lavt energiforbrug. Vedhæftet billede af DLF artikel som også kan læses her i ”Tidsskrift for frøavl” https://ipaper.ipapercms.dk/DLF/DLFDK/tidsskrift-for-froeavl/tff-2026/tff-aug-sept-2026/?page=12 samt kopi af rapport fra Jensen Seed og deres erfaringer med maskinen. Begge firmaer står gerne til rådighed med yderligere informationer. Sideløbende har vi selv arbejdet med forsøg og demonstration af maskinen. Vi har kørt i mere end 300 ha økologiske grøntsager og mere end	
--	--

100 ha roer. Læringen er også her, at vi skal køre under de rette betingelser, men når vi gør det, så kan vi nærmest ”rydde helt op” med en enkelt overkørsel. Det sker helt uden pesticider, men også uden at bearbejde jorden, som ellers vil aktivere ny vækst. Meget store ukrudtsplanter kan være svære, men de skal først og fremmest ikke blive for store men bearbejdes tidligere og dernæst kan vi konstatere, at der så må flere overkørsler til at slå dem ned. Vedhæftet udpluk af billeder med maskinen i drift samt billeder af forskellige ukrudtstyper, som maskinen har bearbejdet. Maskinen kan bære forskellige varianter af værktøjer i 2 til 6,6 mtr. bredde, f.eks. til bearbejdning mellem rækkerne, som weed wiper i fuld bredde eller som en kombination af begge. Det virker rigtig godt og vil uden tvivl bidrage til, at fødevarer og en række afgrøder fortsat kan dyrkes i Danmark under hensyntagen til et mindre forbrug af pesticider. Der findes flere fabrikater i markedet. Andela, som maskinen vi repræsenterer hedder, er hollandsk og er solgt i et antal på ca. 40 stk. – indtil videre primært i Holland. Vi mærker efter lanceringen i Danmark en stor efterspørgsel efter løsninger til især afgrøder, hvor der ikke længere findes pesticider, der kan løse problemerne, f.eks. spinat, frøgræs, grøntsager, træer, stauder m.v. Tvivlen omkring en ny teknologisk effekt, sammenholdt med en væsentlig pris, gør dog beslutningen om investering svær. Støtte til at gennemføre investeringen er derfor væsentlig. Prismæssigt har vi sammen med producenten en ny udgave klar og grundmaskinen vil i DK kunne sælges til kr. 1. mill. Dertil kan der tilføjes valgfrit udstyr såsom sideværts RTK eller kamerastyring, varierende antal rækkeenheder, sidebeskyttelse til afgrøderækker, flere maskinbredder og terminal.	
---	--

	Med dette håber vi, at teknologiens plads på teknologilisten genovervejes.	
20	New Holland	
20.1	Vi bemærker, at høringsmaterialet i relation til traktorer og andre mobile landbrugsmaskiner i høj grad fokuserer på elektrificering. Vi anbefaler, at teknologilisten anlægger et mere teknologineutralt perspektiv og også omfatter traktorer drevet af biometan/biogas. Der findes allerede serieproducerede og kommercielt tilgængelige gasdrevne traktorer på markedet, herunder New Holland T6 Methane Power og T7 Methane Power LNG. Disse traktorer kan anvende biometan produceret på biogasanlæg og er derfor en relevant teknologi til reduktion af landbrugets CO₂-aftryk samtidig med, at de bevarer de egenskaber, som professionelle brugere efterspørger i form af effekt, rækkevidde og fleksibilitet. Teknologien er ikke på demonstrationsstadiet, men er allerede implementeret i flere europæiske lande, herunder Sverige og Norge, hvor maskinerne anvendes under klimatiske og driftsmæssige forhold, der i høj grad kan sammenlignes med danske forhold. Danmark har samtidig en veludbygget biogassektor og betydelige investeringer i produktion af vedvarende gas. Det gør biometandrevne traktorer særligt relevante, da de kan bidrage til at skabe sammenhæng mellem dansk energiproduktion og landbrugets behov for mobile arbejdsmaskiner. Vi opfordrer derfor til, at biometan-/biogasdrevne traktorer sidestilles med elektriske traktorer og inkluderes som støtteberettiget teknologi på Teknologiliste 2026. Dette vil sikre, at ordningen understøtter de teknologier, der allerede er tilgængelige på markedet, og som kan bidrage til en hurtig og omkostningseffektiv reduktion af landbrugets klimaaftryk.	Imødekommers ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at den passer ind under et af de fastsatte indsatsområder, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt, og at der kan beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for teknologien. Biometan-/biogasdrevne traktorer passer ikke under et af de fastsatte indsatsområder, fordi der ikke opnås en energibesparelse og derfor ikke kan indgå i indsatsområde 8. Derfor vil disse ikke være tilskudsberettiget under Miljø- og klimateknologi 2026.

	Eksempler på relevante teknologier: New Holland T6 Methane Power Traktorer T6 180 Methane Power New Holland DK New Holland T7 Methane Power LNG New Holland T7.270 Methane Power tractor now available to order New Holland UK	
21	Planetary Impact Ventures A/S	
21.1	Planetary Impact Ventures investerer langsigtet i virksomheder, der udvikler løsninger til et mere bæredygtigt og robust landbrugs- og fødevarer system. Vi investerer blandt andet i teknologier, der kan reducere landbrugets afhængighed af pesticider, begrænse jordpakning og gøre økologiske og regenerative dyrkningsformer mere produktive og økonomisk bæredygtige. På den baggrund finder vi det afgørende, at offentlige tilskudsordninger understøtter udviklingen og udbredelsen af disse teknologier på tværs af produktionsformer. Vi anbefaler derfor, at økologiske landbrug får adgang til at søge tilskud under indsatsområdet om reduktion af pesticidforbrug i planteavl på lige fod med konventionelle landbrug. Konkret bør § 9 udgå eller ændres, så en eksisterende eller ansøgt økologisk certificering ikke afskærer en landbruger fra at søge tilskud. Den tilsvarende forpligtelse i § 15, stk. 1, nr. 6, hvorefter en tilskudsmodtager ikke må opnå eller søge økologisk certificering, bør ligeledes udgå. Tilskudsordningen bør understøtte teknologiens miljøeffekt. Formålet med indsatsområdet er at reducere pesticidforbruget i planteavl. Tilskud bør derfor tildeles ud fra den enkelte teknologiske dokumenterede miljøeffekt og potentiale for at understøtte et landbrug med færre kemiske input. Produktionsformen bør ikke i sig selv være afgørende for, om en bedrift kan søge.	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.

	Den foreslåede afgrænsning indebærer, at en konventionel landbruger kan modtage støtte til teknologi, der reducerer anvendelsen af pesticider, mens en økologisk landbruger, som allerede driver sin produktion uden kemisk-syntetiske pesticider, ikke har samme adgang til investeringer i den teknologi, der gør dette muligt i praksis. Det skaber efter vores opfattelse en uhensigtsmæssig forskelsbehandling og svækker incitamentet til at vælge eller fastholde en dyrkningsform med et lavere pesticidforbrug. Økologiske landbrug har ikke et mindre behov for miljø- og klimateknologi end konventionelle landbrug. Tværtimod har de ofte et særligt behov for teknologiske løsninger, fordi de ikke kan anvende kemiske herbicider til ukrudtsbekæmpelse. Deres alternativer er typisk mere manuelt arbejde, intensiv mekanisk behandling eller investeringer i nye præcisionsteknologier. En tilskudsordning, der skal fremme pesticidreduktion, bør derfor også understøtte de landbrug, der allerede har fravalgt pesticider, og som kan demonstrere, hvordan en pesticidfri produktion kan fungere effektivt og konkurrencedygtigt. Målet om at fordoble det økologiske areal i Danmark er kun realistisk hvis økologerne også får adgang til tilskud til teknologi så de kan vokse og drive rentable bedrifter.	
21.2	Lugerobotter er centrale for fremtidens bæredygtige landbrug Udviklingen inden for landbrugsrobotik gør det muligt at bekæmpe ukrudt med kameraer, kunstig intelligens, præcisionsstyring, mekaniske redskaber eller koncentreret lys. Moderne lugerobotter kan identificere den enkelte plante og fjerne ukrudt uden at skade afgrøden og uden anvendelse af herbicider. Samtidig kan lette, autonome maskiner reducere behovet for tung kørsel i marken og	Ingen anledning til ændringer. Lugerobotter er allerede tilskudsberettiget under <i>Teknologi 2.8 Førerløs såning og ukrudtsbekæmpelse mellem afgrøderækker</i> og <i>Teknologi 2.9 Robotbaseret ukrudtslugning i afgrøderækker</i>.

	dermed mindske jordpakning og forstyrrelse af jordens struktur. Disse teknologier er særligt relevante for økologiske grøntsagsproducenter og andre bedrifter med afgrøder, hvor manuel ukrudtsbekæmpelse er dyr, fysisk krævende og vanskelig at skalere. Adgangen til præcisionsrobotik kan være afgørende for, om økologisk produktion kan konkurrere økonomisk, fastholde arbejdspladser og udvide produktionen. Planetary har investeret i virksomheder, der udvikler netop denne type løsninger. Erfaringen fra vores investeringsarbejde er, at robotteknologi kan være med til at reducere den strukturelle omkostningsulempe, som økologiske landbrug oplever, når kemisk ukrudtsbekæmpelse ikke er en mulighed. Teknologien kan erstatte både herbicider og dele af det manuelle arbejde, samtidig med at lettere maskiner kan begrænse belastningen af jorden. Lugerobotter bør derfor udtrykkeligt omfattes af de tilskudsberettigede teknologier, og økologiske bedrifter bør kunne søge støtte til dem på samme vilkår som konventionelle bedrifter.	
21.3	Udelukkelsen kan skabe u hensigtsmæssige incitamenter. Udkastets § 9 betyder, at en planteavler, der har eller har søgt om økologisk certificering, ikke kan få støtte under indsatsområdet om pesticidreduktion. Hertil kommer, at § 15, stk. 1, nr. 6, forpligter en tilskudsmodtager til ikke at opnå eller søge økologisk certificering, hvis tilsagnet er givet under dette indsatsområde. Bestemmelserne kan dermed skabe et direkte økonomisk incitament til at forblive konventionel eller udskyde en økologisk omlægning. En landbruger, der overvejer at omlægge sin produktion, kan blive stillet over	Ingen anledning til ændringer. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i>

	for et valg mellem adgang til investeringstilskud og økologisk certificering. Det forekommer ikke hensigtsmæssigt i en ordning, der har til formål at fremme miljø- og climateknologier. Ordningen bør i stedet understøtte en sammenhængende udvikling, hvor en konventionel bedrift kan investere i pesticidreducerende teknologi, gradvist nedbringe anvendelsen og senere vælge at omlægge til økologi uden at risikere bortfald eller tilbagebetaling af tilskud. På samme måde bør en allerede økologisk bedrift kunne investere i teknologi, der fastholder en pesticidfri produktion og gør den mere effektiv.	
21.4	Konkret forslag til ændring Planetary Impact Ventures anbefaler følgende ændringer: 1. § 9 udgår. Alternativt kan bestemmelsen ændres til: § 9. Der kan gives tilsagn om tilskud inden for indsatsområdet i § 1, nr. 2, uanset om ansøger driver konventionel eller certificeret økologisk landbrugsproduktion eller har ansøgt om økologisk certificering. Tilsagn forudsætter, at den ansøgte teknologi har en dokumenteret effekt på reduktion eller forebyggelse af pesticidanvendelse eller understøtter pesticidfri ukrudtsbekæmpelse. 2. § 15, stk. 1, nr. 6, udgår. En modtager af tilskud til pesticidreducerende teknologi bør frit kunne omlægge sin bedrift til økologisk produktion i projekt- eller opretholdelsesperioden, så længe den støttede teknologi anvendes og de øvrige betingelser for tilsagnet overholdes. 3. Bilag 1 bør tydeligt omfatte pesticidfri præcisionsteknologier.	Imødekommes delvist. Det vil under Miljø- og climateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Lugrobotter er allerede tilskudsberettiget under <i>Teknologi 2.9 Robotbaseret ukrudtslugning i afgrøderækker.</i> Kameraer er allerede tilskudsberettiget under <i>Teknologi 2.5 Kameraer til kortlægning af ukrudt.</i> Derudover er følgende teknologier ligeledes tilskudsberettiget: - <i>Teknologi 2.8 Førerløssåning og ukrudtsbekæmpelse mellem afgrøderækker</i> - <i>Teknologi 2.10 Radrenser</i> - <i>Teknologi 2.12 Kartoffelradrenser</i> - <i>Teknologi 2.13 Kartoffelradrenser med svingbare renseelementer</i> Af hensyn til bl.a. puljens størrelse har styrelsen arbejdet med at målrette tilskuddet. Vi har derfor ud fra en række kriterier udvalgt de tilskudsberettigede teknologier under de enkelte indsatsområder. Denne udvælgelse er

	Det bør præciseres, at blandt andet følgende teknologier kan være tilskudsberettigede: - autonome eller semiautonome lugerobotter, - kamera- og AI-baserede systemer til identifikation af afgrøder og ukrudt, - mekanisk, elektrisk, termisk eller lysbaseret præcisionsukrudsbekæmpelse, - lette autonome markrobotter, der reducerer behovet for tung maskinkørsel, Kriterierne bør tage udgangspunkt i teknologiens pesticidbesparende effekt, belastningen af jorden, energiforbruget og dens praktiske anvendelighed frem for ansøgerens certificeringsstatus.	foretaget på baggrund af en vurdering af miljøeffekt, klimaeffekt, tidligere søgning, potentiale for udbredelse, hensynet til markedet samt administrerbarhed. Med blik for puljens størrelse er antallet af tilvalgte teknologier på teknologilisten ligeledes begrænset. Formålet med indsatsområdet er at reducere pesticidforbruget fra planteavl. Teknologier til reduktion af energiforbrug i planteavl hører under <i>Indsatsområde 8 Reduktion af energiforbrug i planteavl</i>.
21.5	Offentlig støtte er vigtig for private investeringer og skalering Som investor ser vi en tydelig sammenhæng mellem den offentlige efterspørgsel efter ny teknologi, landbrugernes investeringsmuligheder og private investorers villighed til at finansiere udviklingen af nye løsninger. Virksomheder inden for landbrugsrobotik befinder sig ofte i en kapitalkrævende udviklingsfase. Teknologien skal udvikles, testes under forskellige markforhold, sikkerhedsgodkendes, produceres og tilpasses den enkelte afgrøde. Samtidig er kunderne ofte mindre og mellemstore landbrug med begrænset mulighed for at bære risikoen ved at være blandt de første til at investere i en ny teknologi. Tilskudsordninger kan være afgørende for at bygge bro mellem en lovende teknologisk løsning og et fungerende marked. Når flere landbrug får mulighed for at investere i teknologien, opnår virksomhederne flere	Imødekommes delvist. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget, er det en forudsætning, at den passer ind under et af de fastsatte indsatsområder, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt, og at der kan beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for teknologien. For at dette kan lade sig gøre kræves det derfor, at den pågældende teknologi allerede er på markedet. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl</i>.

	installationer, mere felterfaring, bedre data og et stærkere grundlag for at skalere produktionen. Det reducerer den kommercielle risiko og gør området mere attraktivt for privat kapital. Hvis en væsentlig kundegruppe som de økologiske landbrug udelukkes fra ordningen, reduceres markedet for teknologier, der er udviklet specifikt til pesticidfri dyrkning. Det kan gøre det vanskeligere for virksomhederne at opnå den nødvendige volumen og for investorer at finansiere deres videre udvikling. Dermed risikerer bekendtgørelsen utilsigtet at bremse netop den innovation, som kan gøre et landbrug med færre pesticider økonomisk muligt. Offentlige tilskud skal ikke erstatte private investeringer, men de kan skabe de markedsmæssige betingelser, som gør private investeringer mulige. En inkluderende og teknologineutral ordning vil derfor både støtte landbrugernes omstilling og styrke Danmarks muligheder for at udvikle konkurrencedygtige virksomheder inden for landbrugsrobotik og præcisionsteknologi.	
21.6	Afsluttende bemærkninger Danmark har gode forudsætninger for at blive et foregangsland inden for landbrugsrobotik, præcisionsteknologi og pesticidfri dyrkning. Det kræver imidlertid et hjemmemarked, hvor teknologierne kan afprøves, dokumenteres og skaleres. Her spiller økologiske landbrug en central rolle, fordi de både har et konkret behov for teknologien og praktisk erfaring med produktion uden kemisk-syntetiske pesticider. En tilskudsordning, der udelukker økologiske producenter, risikerer at svække markedet for fremtidens løsninger, skabe uhensigtsmæssige incitamenter og gøre det vanskeligere at tiltrække privat kapital til teknologier, som kan gavne hele landbruget.	Ingen anledning til ændringer. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i>

	Vi opfordrer derfor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø til at ændre bekendtgørelsen, så økologiske og konventionelle landbrug kan søge støtte på lige vilkår, og så lugerobotter og andre pesticidfri præcisionsteknologier får en tydelig plads i ordningen.	
22	Rigsrevisionen	
22.1	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har den 29. juni 2026 sendt udkast til bekendtgørelse om tilskud til investering i udvalgte miljø- og klimateknologier 2026 samt vejledninger til ordningen i høring. Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012), og angår revisions- og/eller regnskabsforhold, der kan have betydning for Rigsrevisionens opgaver. Vi har gennemgået bekendtgørelsen og kan konstatere, at den ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen. Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.	Ingen anledning til ændringer.
23	SAGRO	
23.1	Bekendtgørelse §2 stk. Ansøger har ikke mulighed for at søge forlængelse – det bør der være, som minimum i særlige tilfælde.	Imødekommes ikke. Da midlerne fra CAP2023-2027 skal være udbetalt senest ved udgangen af 2029, og der inden da skal finde sagsbehandling og kontrol sted, er styrelsen nødsaget til at begrænse varigheden af projektperioden til to år. Sammenlignet havde Miljø- og klimateknologi 2023 en projektperiode på et år. Styrelsen har på konsulentmøde desuden spurgt, hvorvidt der var ønske om en kortere projektperiode med mulighed for projektförlængelse fremfor en længere

		projektperiode. Her noterede styrelsen bred enighed om, at en længere projektperiode var at foretrække. I særlige tilfælde kan dog påberåbes force majeure.
23.2	Bekendtgørelse §3 ”Opretholdelsesperioden begynder, når der er sket udbetaling” bør ændres til ”når udbetalingsanmodningen indsendes”.	Imødekommes delvist. Opretholdelsesperioden vil fortsat påbegynde fra tidspunktet for udbetaling. Det har hidtil været praksis, at opretholdelsesperioden for sager, der har fået projektilskud, startede på ny i de tilfælde, hvor der blev truffet nye afgørelser om udbetaling. Denne praksis ændres nu. Fremover vil perioden, hvor kriterier og forpligtelser i et projekt skal opretholdes, ligge fast ud fra tidspunktet for den oprindelige afgørelse om tilskud. Selvom sagen genoptages, bliver perioden ikke forlænget.
23.3	Bekendtgørelse §8 stk. 1 Her bør tilføjes indsatsområde 3 og 8 således at disse områder ligeledes kræver 100.000 kr. pr. ansøgning. Begrundelse for forslået ændring: Teknologi 2.12 kartoffelradrenser, da det mest normale er at køre med 4-rækket kartoffelradrenser som med de angivne standardomkostninger kun kommer op på 135.000 kr. Der er mange nye kartoffelavlere der er startet op de seneste år, grundet store opstartsomkostninger med køb af leveringsrettigheder mm. vil de hellere investere i teknologi 2.12 fremfor den dyrere 2.13. Investering i teknologi 3.1 overvågningsremme alene vil kræve mindst 250 halsremme for at	Imødekommes ikke. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider. Det er muligt at søge tilskud til flere forskellige teknologier i et projekt og på den måde opnå minimumsbeløbet for det pågældende indsatsområde.

	komme over mindste investeringsbeløbet på 300.000 kr. Sænkes mindste investeringsbeløbet for indsatsområde 3 til 100.000 kr. vil også de mindre kvægbesætninger kunne søge til denne for dem meget relevante teknologi.	
23.4	Bekendtgørelse §9 Der bør åbnes op for at økologer kan søge til relevante teknologier under §1 stk. 1 nr. 2. Der bør således specielt åbnes for teknologierne 2.8, 2.9, 2.10, 2.12 og 2.13. Begrundelsen er at mange økologer er trængt økonomisk i forhold til konventionel drift, og der derfor er stor risiko for at de omlægges til konventionel, hvormed pesticidforbruget vil stige. Hvilket slet ikke flugter med regeringens ambition om fordobling af det økologiske areal frem mod 2030.	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.
23.5	Bekendtgørelse §14 stk. 7 Bør ændres til ”.... Tidspunktet for opsætning af skiltningen og på datoen for indsendelse af udbetalingsanmodningen.”	Imødekommes ikke. Da der er krav om skiltning frem til udbetaling, jf. § 13, stk. 4-6, er dokumentation for skiltning på tidspunktet for indsendelse af udbetalingsanmodningen ikke tilstrækkelig.
23.6	Bekendtgørelse §16 Bør omformuleres så omdannelse til selskab tydeligt omfattes.	Imødekommes. Den nuværende bestemmelse i § 15, stk. 1 er ændret, så <i>virksomhedsomdannelse</i> indgår direkte.
23.7	Ændring tilsagn Der er desværre i bekendtgørelsen ingen mulighed for ændring af tilsagn. Tilsagnshaver har derfor ikke mulighed for at tilpasse = nedjustere et projekttilsagn. Derfor bør det tydeligt fremgå, hvad konsekvensen af en delvis gennemførelse af et tilsagn vil være f.eks. hvis tilsagnshaver kun gennemfører 2 af 3 teltoverdækninger.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen mener allerede, at det tydeligt fremgår, hvad konsekvensen ved delvis gennemførelse er. Det fremgår af både bekendtgørelse og vejledning, at projekter skal gennemføres i overensstemmelse med tilsagnet, og at manglende opfyldelse heraf medfører proportionel nedsættelse af tilskuddet efter kriterierne Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse. Da faktorerne i hver sag er varierende, kan der først ved en konkret vurdering af den enkelte sag fastslås en sanktion.
23.8	Vejledning 6.3.2. Det bør tydeligt fremgå at ”købekontrakter med ejendomsforbehold” –	Imødekommes. Det vil være muligt at finansiere investeringer med en købekontrakt med ejendomsforbehold under Miljø- og

	ikke er tilladt. I den nuværende formulering fremgår det kun indirekte.	klimateknologi 2026. Dette er nu udspecificeret i vejledningerne.
23.9	Vejledning 7.4 Det er mange sider om skiltning – kan det ikke gøres kortere og enklere?	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen noterer sig bemærkningen, men det giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til ændringer
23.10	Indsatsområde 1 Fakkelaflbrænding af metan bør tilføjes.	Imødekommes ikke. Metan er en drivhusgas, så fakkelaflbrænding af metan vil have en klimaeffekt, men ikke en miljøeffekt, som er krævet for at en teknologi kan være tilskudsberettiget under Miljø- og klimateknologi. Hvis specifikationer og obligatoriske elementer for teltoverdækning overholdes, må der for egen regning godt tilkobles fakkelaflbrænding til teknologien.
23.11	Indsatsområde 2 Her er behov for tilføjelse af nye teknologier herunder: - Præcisionslaser til ukrudtsbekæmpelse ”Laser Weeder”: Laserbehandling er en kemikaliefri metode, hvor kunstig intelligens (AI) og avancerede kameraer identificerer uønskede planter. Derefter dræbes ukrudtet præcist med højenergilasere, der opvarmer vandet i plantens celler, helt uden at jorden forstyrres eller de omliggende afgrøder tager skade. Se mere på https://da.carbonrobotics.com/laserweeder - Gasafbrændere f.eks. fra Envodan til afbrænding af ukrudt i frøgræs eller vækststandsning i kartoffelproduktion Se mere på https://www.envo-dan.com/da/professionelle-ukrudtsbraendere-til-oekologisklandbrug/	Imødekommes delvist. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere præcisionslaser til ukrudtsbekæmpelse på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026. Styrelsen har løbende afholdt interessentinvolvering og taget imod forslag til teknologier med henblik på at udarbejde en teknologiliste, der er både relevant, til at administrere og leverer en betydelig effekt. Styrelsen imødekommer ønsket om at tilføje gasafbrændere, hvorfor denne teknologi nu fremgår af teknologilisten som <i>Teknologi 2.14 Ukrudtsbrænder</i> .
23.12	Teknologi 2.1 til 2.6 krav om arbejdsbredde på minimum 15 meter bør ændres til 6 eller 12 meter, da mange mindre brug har en arbejdsbredde på 6-12 meter.	Imødekommes. For teknologi 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 og 2.6 er minimumskravet for arbejdsbredde ændret fra 15 meter til 12 meter. Teknologi 2.5 har ingen minimumskrav til arbejdsbredde.
23.13	Teknologi 2.9 Krav om mindst 3 afgrøderækker bør ændres til 1 afgrøderække. Da der i stigende grad	Imødekommes delvist. For teknologi 2.9 har antallet af afgrøderækker haft betydning i beregningen

	kommer mindre og relativt billige robotløsninger.	af standardmiljøeffekt, hvorfor kravet fastholdes. For teknologi 2.8 er minimumskravet på 3 afgrøderækker fjernet.
23.14	Teknologi 3.1 +3.2 +3.3 "Udstyret skal bruges til alle køerne i besætningen inklusive goldkøer" bør slettes. Alternativ bør det uddybes, hvad der menes med "alle".	Ingen anledning til ændringer. Miljøeffekten opnås ved, at malkekvægene har udstyret på hele tiden. For at sikre at udstyret ikke bruges mellem dyrene på skift, er der krav om, at der bruges udstyr på alle dyrene. I teknologilisten står <i>Udstyret skal bruges til alle malkekvæg, inklusive goldkøer, i besætningen defineret ved fælles besætningsnummer</i> . Styrelsen mener på den baggrund, at det er tydeligt, hvad der menes med "alle".
23.15	Kombination med teknologi 3.4 Teknologi 3.1+3.2+3.3 kan jf. vejledningen ikke kombineres med teknologi 3.4 foderrobot. Det bør ændres således at det er muligt.	Imødekommes ikke. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
23.16	Indsatsområde 5 Der bør oprettes en teknologi på "Gylletragte med punktudsugning – slagtesvin".	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan blive tilskudsberettiget er det en forudsætning, at der kan beregnes en standardmiljøeffekt. Styrelsen kan ikke imødekomme ønsket om at inkludere teknologien til slagtesvin på teknologilisten for Miljø- og klimateknologi 2026, da dokumentationsgrundlaget for teknologien på denne dyregruppe ikke er vurderet tilstrækkeligt.
23.17	Elektrisk minilæsser Jeg har i dag snakket med en landmand som vil søge tilskud til en elektrisk minilæsser, når ansøgningsrunden åbner.	Imødekommes. Der er foretaget ny markedsundersøgelse på priserne for teknologien, hvilket har ledt til opdatering af standardomkostningen. Den

	Han har derfor fået tilbud hjem på ECO Loader 850E på 2050 kg ECO Loader 850E – Fleksibel elektrisk læsser med høj kapacitet Denne minilæsser koster 144.900 kr. Men iflg. udkast til teknologiliste så vil standardomkostningen med 2050 kg egenvægt blive: (234.000 kr. + (2050/140 kr./kg)) = 521.000kr. Så den vil med nuværende priser kunne få 208.400 kr. i tilskud – altså 63.500 kr. mere end den koster i indkøb!! Jeg synes, derfor at I skal have nedjusteret både standardomkostningen pr. maskine og prisen pr. kg egenvægt, så vi undgår overkompensation.	nye standardomkostning fremgår af teknologilisten.
24	SKOV A/S	
24.1	SKOV ønsker at gøre opmærksom på, at vi vurderer, at teknologilisten ikke er dækkende idet udskiftning af eksisterende ventilationsanlæg til mere energieffektive ventilatorer og moderne klimastyringer i svine- og fjerkræstalde mangler. Efter vores vurdering rummer disse investeringer et betydeligt potentiale for reduktion af elforbruget og dermed også den samlede klimabelastning fra husdyrproduktionen. Vi opfordrer derfor til at udskiftning af ventilationsanlæg og klimastyringer tilføjes Teknologiliste 2026. For at illustrere besparelspotentialet har vi vedhæftet et eksempel, der dokumenterer, hvordan elforbruget til ventilation i en fjerkræstald kan reduceres betydeligt (i dette tilfælde 70%) ved opgradering fra et ældre Triac-reguleret ventilationsanlæg til nye energieffektive ventilatorer kombineret med en moderne klimastyring.	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan komme i betragtning til teknologilisten, skal den passe under et af de politisk fastsatte indsatsområder. Da nærværende ansøgningsrunde ikke indeholder et indsatsområde til reduktion af energiforbrug i svinestalde, så vurderer styrelsen ikke teknologien relevant. Ansøgningsrunden indeholder til gengæld et indsatsområde til reduktion af energiforbrug fra fjerkræstalde, hvor teknologien har været overvejet. Det er ikke lykkedes at indsamle tilstrækkeligt data ifm. markedsundersøgelse til at kunne beregne en standardomkostning for teknologien. Derfor er teknologien ikke medtaget på teknologilisten.
25	smaXtec animal care GmbH	
25.1	Teknologi 3.2 Further to our exchange last year, please find below the consultation response of smaXtec	Ingen anledning til ændringer.

	animal care GmbH regarding the Draft Regulation on grants for investments in selected environmental and climate technologies 2026 (Miljø- og klimateknologi 2026), Technology 3.2 – Rumen bolus for monitoring of dairy cattle (Indsatsområde 3). smaXtec animal care GmbH welcomes the inclusion of rumen bolus technology in the draft technology list and respectfully submits the following comments.	
25.2	Service life and standard environmental effect (§ 12, Bilag 3) The underlying advisory report (DCA – Miljø- og Klimateknologi 2025, section 2.2) applies a service life of 4 years for rumen boluses, compared with 10 years for neck collars (2.1) and ear tag sensors (2.3). We recognise that this figure may reflect the effective service life under herd conditions, given that a bolus, unlike a collar, is animal-bound. For completeness, we note that current bolus generations are covered by a five-year manufacturer warranty; documentation can be provided on request. At the same time, all three monitoring technologies are credited with an identical annual standard environmental effect (0.16 kg NH₃-N per year per m² of production area), and the technology description itself requires that a non-functioning bolus be replaced (section 2.2, Specifications), ensuring continuity of the environmental effect over the full assessment period. Against this background, we would welcome the opportunity for a dialogue on how the standard environmental effect for the rumen bolus was calculated and how service life and environmental effect interact in the cost-effectiveness assessment. Should it be helpful, we would also be pleased to provide comparative data on the environmental effect	Imødekommes ikke. Levetiderne for de enkelte teknologier beregnes af Aarhus Universitet. Aarhus Universitet har på baggrund af høringssvaret kigget på levetiden for vombolusser igen og fastholder en levetid på fire år. Nærmere forklaring kan findes i DCA MKT 2026 rapport, side 42, som referer til den egentlige opgørelse af miljøeffekt i 'Faglig redegørelse vedrørende teknologiliste 2019 til brug i forbindelse med ordningen om tilskud til investeringer i nye miljøteknologier (https://pure.au.dk/portal/files/168242592/Milj_teknologirapport_2019_Sept19.pdf), side 13. Levetid og standardmiljøeffekt indgår begge i beregningen af omkostningseffektiviteten (OE). Beregningen foretages ved følgende formel: $OE = \frac{\sum(\text{Årlig standard miljøeffekt} \cdot \text{klimafaktor}) \cdot \text{teknologiens kapacitet} \cdot \text{antal teknologier} \cdot \text{teknologiens levetid}}{\sum(\text{Standardomkostning} \cdot \text{antal teknologier})} \cdot 1000$ Resultatet af omkostningseffektiviteten er lig med prioriteringsscoren for den pågældende ansøgning. Både levetiden og standardmiljøeffekten spiller altså ind i forhold til, hvor højt en given ansøgning bliver prioriteret og derved, om den i sidste ende får tilsagn om tilskud.

	of bolus versus collar-based monitoring systems as supplementary documentation.	
25.3	Standard costs (§ 7(1), Bilag 1) The DCA technology description defines active software for identifying cows requiring attention as a functional element necessary to achieve the calculated environmental effect. We ask that the standard costs under Annex 1 reflect the complete functional package as described – bolus, data reception infrastructure and software.	Imødekommes ikke. Der stilles rigtigt nok under specifikationerne for teknologien krav til, at <i>Vomboluser skal være tilkoblet antenne til opfangning af data fra vomboluser samt aktiv software til udpegning af malkekvæg til observation indtil udløbet af opretholdelsesperioden</i>. Da vi ved henvendelser og interessentinvolvering er blevet gjort opmærksomme på, at mange potentielle ansøgere allerede har antenne og software, så stiller vi ikke krav om, at dette skal indkøbes fra nyt, hvilket er et krav, når et element er obligatorisk. For at imødekomme de ansøgere, som ikke måtte have <i>Antenne til opfangning af data fra vomboluser</i> samt <i>Software til udpegning af køer til observation</i> allerede, er det i stedet muligt at få tilskud til det som valgfrie elementer.
25.4	Technology-neutral specification We expressly welcome the revision by which pH measurement is no longer a mandatory requirement where cows requiring attention can be identified on the basis of activity and rumen temperature data (section 2.2, Specifications). We encourage retaining this technology-neutral formulation in the final regulation.	Ingen anledning til ændringer.
26	Space Systems	
26.1	Teknologi 5.9, specifikationer Det stilles i udkast krav om at luftydelsen i punktudsugningen skal være 70 m3 per so. Vi mener dette er et meget højt sat minimumskrav, og baseret på vores erfaringer bør dette krav angives til at skulle ligge mellem 40 og 80 m3 per so.	Imødekommes. Styrelsen har ændret specifikationen <i>‘Luftydelsen i punktudsugningen skal være 70 m3 per so’ til ‘Luftydelsen i punktudsugningen skal kunne yde op til 80 m3 per faresti.’</i>
26.2	Teknologi 5.9, klimaeffekt Vi efterlyser et klarere billede af hvordan man når frem til klimaeffekt, som angives som enten positiv, neutral eller negativ, og hvordan den konverteres til en klimafaktor. Vi mener	Imødekommes. Med henblik på at understøtte både miljø- og klimadelen af ordningens formål er, udover miljøeffekten, nu inkluderet klima som en aktiv del af prioriteringen.

	at det bør fremgå hvordan metoden og vurderingerne er tilvejebragt. Teknologilisteudkastet angiver specifikt klimaeffekten for teknologi 5.9, Gylletragte med punktudsugning – diegivende søer, som neutral. Space Systems efterlyser en nærmere begrundelse for denne vurdering og det datagrundlag, den bygger på. Vi kan på det foreliggende grundlag ikke vurdere, om den angivne neutrale klimaeffekt er retvisende. Som afsæt for vores spørgsmål til konkret klimaeffekt for teknologi 5.9 vedlægger jeg offentliggjorte data for gylletragte i stalde for diegivende søer, meddelelse 1313. Vi bemærker at den målte og dokumenterede reduktion af metan opgøres til 92%, hvorfor vi mener det vil være relevant at kontrollere udkastets opgørelse af klimaeffekt for teknologi 5.9, gylletragte med punktudsugning. Det understreger imidlertid også behovet for, at beregningsmetoder, antagelser og data for klimafaktorerne offentliggøres på et tilstrækkeligt detaljeret niveau. Det vil give virksomheder og ansøgere bedre mulighed for at forstå og efterprøve vurderingerne, samt bidrage med supplerende dokumentation, hvis der foreligger ny viden.	Klimapåvirkningen for hver teknologi er fastsat af Aarhus Universitet som henholdsvis <i>positiv</i>, <i>neutral</i> eller <i>negativ</i>. Baggrunden for dette niveau af klimapåvirkning er mangel på data til at kvantificere reelle standardklimaeffekter, som vi gør med standardmiljøeffekter. For at kunne bruge klimapåvirkningen i prioriteringen, har styrelsen konverteret dem til en klimafaktor, som kan bruges direkte i beregningen af prioriteringsscoren for de enkelte projekter. <i>Positiv</i> klimapåvirkning gør noget positivt for klimaet, hvorfor klimafaktoren er fastsat til 1,1. <i>Neutral</i> klimapåvirkning gør hverken til for klimaet, hvorfor klimafaktoren her er fastsat til 1,0. <i>Negativ</i> klimapåvirkning gør noget negativt for klimaet, hvorfor klimafaktoren er fastsat til 0,9. Da det ikke har været muligt at kvantificere klimapåvirkningen nærmere, har styrelsen været opmærksom på, at denne ikke får for høj vægtning i den samlede prioritering. Klimapåvirkningen for teknologi 5.9 sat som <i>neutral</i>. Det vurderes, at klimapåvirkningen for teknologien er <i>positiv</i>, hvorfor dette nu er ændret i teknologilisten.
27	Spiras	
27.1	Manglende mulighed for tilskud til udskiftning af ventilationsanlæg i fjerkræstalde Spiras finder det bemærkelsesværdigt, at mulighed for at søge tilskud til udskiftning af ældre ventilationsanlæg i fjerkræstalde ikke indgår i teknologilisten for 2026. Det har tidligere været en tilskudsberettiget teknologi. Ifølge teknologilisten fra 2023-ordningen var den årlige standardmiljøeffekt ved udskiftning af ventilation højere end ved udskiftning af lyskilde: 3 kWh højere i hønsestalde og 6 kWh højere i slagtekyllingestalde. Samtidig vurderes levetiden for investering i ventilation	Imødekommes ikke. For at en teknologi kan komme i betragtning til teknologilisten, skal der kunne beregnes en standardomkostning (gennemsnitspris) for denne. Det er ikke lykkedes at indsamle tilstrækkeligt data ifm. markedsundersøgelse til at kunne beregne en standardomkostning for teknologien. Derfor er teknologien ikke medtaget på teknologilisten.

	generelt at være højere end levetiden for investering i belysning. Det er derfor Spiras' vurdering, at udskiftning af ventilationsanlæg kan give en højere miljøeffekt, målt som energibesparelse, pr. investeret krone end udskiftning af lys. Spiras skal derfor anmode om, at teknologien genovervejes indarbejdet i ordningen, eller at der gives en nærmere begrundelse for fravalget.	
27.2	Teknologi 7.1 og 7.2: LED-armaturer For teknologi 7.1 og 7.2 er standardomkostningen angivet pr. armatur. Det fremgår imidlertid ikke tydeligt, om udskiftningen skal ske som en 1:1-udskiftning, eller om der kan søges tilskud til et andet antal armaturer, hvis lysberegning, stalddesign eller teknisk opgradering tilsiger dette. Spiras anbefaler, at dette præciseres i teknologilisten og vejledningen, så ansøgere og rådgivere har et entydigt grundlag for dimensionering og dokumentation.	Imødekommes delvis. Udskiftningen fra ikke-LED-belysning eller eksisterende LED-belysning til ny LED-belysning behøver ikke ske i forholdet 1:1, hvis dette ikke stemmer overens med behovet. Der skal søges tilskud til det antal LED-armaturer, der er behov for. Hvis behovet for antal nye LED-armaturer er højere end antallet af ikke-LED-armaturer eller eksisterende LED-armaturer, skal det kunne dokumenteres, at effekten fortsat opnås. I specifikationerne for teknologierne er tilføjet: <i>Hvis antallet af nye LED-armaturer er højere end antallet af ikke-LED-armaturer eller eksisterende LED-armaturer, skal behovet for forskellen kunne dokumenteres.</i>
27.3	Teknologi 7.4: Varmevekslere For teknologi 7.4 fremgår det, at varmeveksleren skal have en kapacitet på 12 m³/time pr. m² gulvareal. Det er vigtigt, at det præciseres, at kapacitetskravet kan opfyldes samlet pr. stald og ikke nødvendigvis af én enkelt varmeveksler. En moderne slagtekyllingestald vil typisk have et produktionsareal på minimum 3.000 m². Et krav på 12 m³/time pr. m² svarer i en sådan stald til en samlet kapacitet på ca. 36.000 m³/time. I praksis vil kravet typisk blive opfyldt ved installation af flere varmevekslere tilsluttet samme stald, eksempelvis to enheder, der samlet leverer den nødvendige minimumskapacitet. Spiras anbefaler derfor,	Imødekommes. Til specifikationen 'Varmeveksleren skal have en kapacitet på mindst 12 m³/time pr. m² gulvareal' tilføjes: 'Kapaciteten må gerne opnås ved brug af flere varmevekslere.'

	at det tydeligt angives, at kapacitetskravet gælder pr. stald/produktionsareal og kan opfyldes ved en kombination af flere varmevekslere.	
27.4	Teknologi 3.4: Foderrobot og kombination med teknologi 3.1, 3.2 og 3.3 Spiras finder det uhensigtsmæssigt, at teknologi 3.4 om foderrobot ikke kan kombineres med teknologi 3.1, 3.2 og 3.3. Det præciseres, at kvæg, der fodres med foderrobot, skal kunne inddeles i minimum to fodringshold. Samtidig udelukkes kombination med teknologier, som netop kan understøtte en mere præcis inddeling af kvæget ved hjælp af overvågning og styring. Spiras anbefaler, at kombinationsbegrænsningen genovervejes, så ordningen i højere grad understøtter helhedsorienterede og teknisk sammenhængende investeringer.	Imødekommes ikke. Den fulde miljøeffekt for hver enkelt teknologi opnås ikke, hvis teknologierne kombineres. Miljøeffekten for samtlige teknologier opnås ved, at koen udnytter fodret bedre. Selvom de enkelte teknologier derfor kan bidrage til positiv miljøeffekt, kan de ikke understøtte hinanden i en kombination. En kombination vil ikke resultere i en fordoblet eller tilsvarende styrket effekt. Derfor vil det ikke leve op til ordningens formål om at fremme den samlede miljøeffekt.
27.5	Teknologi 8.3 Spiras kvitterer positivt for, at teknologi 8.3 ikke længere er forbeholdt fjerkræproducenter, men gøres tilgængelig for flere producenter ved at flytte teknologien til indsatsområdet for reduktion af energiforbrug i planteavl. Det vurderes at være en relevant og hensigtsmæssig udvidelse af teknologiens anvendelsesområde.	Ingen anledning til ændringer.
27.6	§ 7 Differentieret minimumsbeløb for investering Spiras anbefaler, at kravet om differentierede minimumsinvesteringer genovervejes. For indsatsområde 2 og 3 kan kravet om en minimumsinvestering på 300.000 kr. medføre, at ansøgere bliver nødt til at kombinere flere investeringer eller købe større/mere udstyr end nødvendigt for at nå minimumsbeløbet. Det kan svække ordningens målretning mod de investeringer, der reelt giver bedst mening på den enkelte bedrift.	Imødekommes ikke. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider.
27.7	§ 14, stk. 5 Skiltning og beløbsgrænse	Imødekommes.

	Det bør præciseres, om kravet om skiltning først indtræder 60 dage efter, at tilsagnshaver har investeret et beløb, der overstiger 50.000 euro. Da der ikke lægges op til mulighed for projektændringer, og tilsagnsbeløbet derfor ikke kan ændres efter tilsagn, er det vigtigt, at pligten kan administreres enkelt og forudsigeligt.	Det er nu præciseret i vejledningen, at der er tale om den dato, hvor der opnås tilsagn for samlet 50.000 euro.
27.8	§ 14, stk. 7 Fotodokumentation for skiltning Bestemmelsen bør præciseres. Skal der tages billede af skiltet præcis den dag, hvor styrelsen afslutter sagsbehandlingen, eller er det tilstrækkeligt, at der foreligger fotodokumentation for, at skiltet har været opsat, inden det tages ned efter udbetaling og inden opretholdelsesperiodens udløb?	Imødekommes ikke. Fotodokumentationen skal dokumentere, at skiltene har det rigtige indhold, og at de har været opsat i den rigtige periode. I bekendtgørelsen står blandt andet, at skiltning i den korrekte periode kan dokumenteres ved to billeder taget henholdsvis på tidspunktet for opsætning af skiltningen og på datoen for udbetalingen. Det er dog ikke et krav, at det dokumenteres på denne måde, og det kan derfor fx også dokumenteres med billede af skiltningen på tidspunktet for opsætning og taget på et givent tidspunkt efter udbetaling. Det er med andre ord ikke et krav, at billedet, som skal dokumentere at der er skiltet i hele den påkrævede periode, skal tages præcis på datoen for udbetaling.
27.9	§ 21, stk. 3 Begrebet “dyrevelfærdsvenlig” Når der anvendes et begreb som “dyrevelfærdsvenlig”, bør begrebet defineres nærmere i bekendtgørelsen eller vejledningen, så ansøgere og kontrollører har et fælles fortolkningsgrundlag.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen betegner alle andre former for danske ægproduktioner, herunder produktion af skrabeæg, frilandsæg og økologiske æg, for mere dyrevelfærdsvenlige end produktion af buræg. Allerede af vejledningens afsnit 1.1 <i>Ordningens formål</i> tydeliggøres at <i>Indsatsområde 9 Omlægning af burægproduktion har til formål at understøtte økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet samt omstrukturering og modernisering af husdyrproduktion, og derved forbedre dyrevelfærden i produktionen. Ordningen yder støtte til omlægning af burægproduktion til økologiske-, frilands- og skrabeæg.</i>

		Styrelsen mener på den baggrund, at rammerne for ”dyrevelfærdsvenlig” er tydeliggjorte.
27.10	§ 23, stk. 2 nr. 3 Dokumentation for nye materialer Det bør præciseres, hvordan det skal dokumenteres, at der er tale om nye materialer. Spiras’ umiddelbare vurdering er, at dette normalt vil fremgå af de udgiftsbilag, der skal indsendes efter § 23, stk. 1, nr. 1. Hvis der kræves yderligere dokumentation, bør dette beskrives tydeligt.	Ingen anledning til ændringer. Udgiftsbilag kan dokumentere med de rette informationer, men det afhænger af indholdet af udgiftsbilagene.
27.11	Afsnit 4.7 m.fl. Dokumentation ved udskiftning af teknologi Det bør fremgå tydeligt, hvor længe udskiftede dele skal opbevares fysisk på ejendommen. Vejledningen lægger op til både før-/efterbilleder og opbevaring af dele. Det er generelt ønskeligt, at bedrifter holdes ryddelige, og at affald bortskaffes forsvarligt frem for at blive oplagret. I tidligere ordninger kunne udskiftning dokumenteres ved afsyning eller før-/efterbilleder. Når ikke alle projekter forventes afsynet, bør der fastsættes en klar og praktisk opbevaringsfrist.	Ingen anledning til ændringer. Det er korrekt, at der for en række teknologier stilles krav til, at der skal gemmes dele af gammel belysning og der skal tages før/efter billeder. Styrelsen understreger, at det kun skal være dele af den gamle udskiftede teknologi, der skal gemmes og dermed ikke alt der skal gemmes. Disse dele skal gemmes indtil udgangen af opretholdelsesperioden.
27.12	Afsnit 5.2 Ansøgningsåbning kl. 08.00 Vejledningen angiver, at der kan søges fra 1. oktober kl. 08.00 med henvisning til bekendtgørelsen. Dette tidspunkt fremgår ikke tydeligt af bekendtgørelsen. Spiras anmoder om, at grundlaget og begrundelsen for åbningstidspunktet præciseres, herunder hvorfor der ikke kan søges fra døgnets begyndelse.	Imødekommes ikke. Styrelsen ønsker at have mulighed for at holde øje med, at alt forløber planmæssigt efter åbning af ansøgningsskemaet. Derfor åbnes først klokken 08.00.
27.13	Afsnit 5.10 Omkostningseffektivitet i ansøgningsskema Det bør fremgå, om omkostningseffektiviteten forventes beregnet automatisk i ansøgningsskemaet og dermed blive synlig for det konkrete projekt før indsendelse.	Imødekommes. Omkostningseffektiviteten er en del af tilskudsopgørelsen og fremgår af ansøgningsskemaet, så man kan se den inden indsendelse af ansøgningen. Dette er nu tilføjet i vejledningen.
27.14	Afsnit 5.10.5 Omfordeling af midler Det bør præciseres, hvorfor indsatsområde 2, 4, 6 og 8 prioriteres over øvrige indsatsområder ved overskydende midler. Det	Imødekommes ikke. Modellen for omfordeling er fastlagt i samarbejde med Ministeriet for Natur og

	bør også fremgå, om omfordeling sker efter antal ansøgninger, ansøgt beløb eller andre kriterier. Spiras anbefaler, at ubrugte midler som udgangspunkt omfordeles til beslægtede indsatsområder, eksempelvis at ubrugte midler fra indsatsområde 9 først overføres til indsatsområde 7, før de fordeles bredere. Tilsvarende kan indsatsområde 4 og 6, der begge vedrører gartneri, ses i sammenhæng.	Dyrevelværd. Modellen skal medvirke til at sikre afløb af midler. Omfordeling sker efter antallet af indkomne ansøgninger.
27.15	Afsnit 5.14.2.1 og 8.6.xx Sanktion ved delvis gennemførsel Vejledningen bør beskrive, om og hvordan der sanktioneres ved delvis gennemførsel, når projektet i den gennemførte form fortsat ville have været prioriteret til tilsagn. Eksempelvis bør det fremgå, hvad der gælder, hvis der søges tilskud til 40 LED-armaturer, men kun investeres i 35, og 35 armaturer i sig selv ville have opnået tilsagn. Spiras anbefaler, at der fastsættes klare retningslinjer, herunder eventuel bagatelgrænse og proportional sanktionsmodel.	Ingen anledning til ændringer. Styrelsen mener allerede, at det tydeligt fremgår, hvad konsekvensen ved delvis gennemførelse er. Det fremgår af både bekendtgørelse og vejledning, at projekter skal gennemføres i overensstemmelse med tilsagnet, og at manglende opfyldelse heraf medfører proportional nedsættelse af tilskuddet efter kriterierne Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse. Da faktorerne i hver sag er varierende, kan der først ved en konkret vurdering af den enkelte sag fastslås en sanktion.
27.16	Afsnit 7.4.1 Dato for beløbsgrænse ved skiltning Udtrykket "den dato beløbsgrænsen er nået" bør præciseres. Det bør fremgå, om grænsen vurderes ud fra tilsagnets størrelse, ud fra faktiske afholdte udgifter eller 60 dage efter, at der er investeret mere end 50.000 euro. Det bør også fremgå, hvordan styrelsen forventer at kontrollere dette.	Imødekommes. Det er nu præciseret i vejledningen, at der er tale om den dato, hvor der opnås tilsagn for samlet 50.000 euro.
27.17	Afsnit 7.4.2 Fotodokumentation for skiltning Det bør præciseres, om der fortsat skal indsendes fotodokumentation for skiltning sammen med udbetalingsanmodningen, eller om dokumentationen alene skal opbevares og kunne fremvises ved kontrol. Spiras finder det urealistisk og urimeligt, hvis tilsagnshaver skal dokumentere skiltning på en bestemt dag, når datoen for udbetalingsens godkendelse ikke kendes på forhånd. Det bør desuden fremgå, hvordan datoen for et foto forventes dokumenteret.	Imødekommes delvist. Styrelsen har tilføjet til vejledningen, at der <i>ikke</i> skal indsendes fotodokumentation for skiltning med udbetalingsanmodningen. Fotodokumentationen skal dokumentere, at skiltene har det rigtige indhold, og at de har været opsat i den rigtige periode. I bekendtgørelsen står blandt andet, at skiltning i den korrekte periode kan dokumenteres ved to billeder taget henholdsvis på tidspunktet for opsætning af skiltningen og på datoen for udbetalingen. Det er dog ikke et krav, at det dokumenteres

		på denne måde, og det kan derfor fx også dokumenteres med billede af skiltningen på tidspunktet for opsætning og taget på et givent tidspunkt efter udbetaling. Det er med andre ord ikke et krav, at billedet, som skal dokumentere at der er skiltet i hele den påkrævede periode, skal tages præcis på datoen for udbetaling. Styrelsen har ingen fastsatte krav til, hvordan dato for billeder bliver dokumenteret. Fx kan bruges metadata med oplysninger om, hvornår et digitalt billede er taget.
27.18	Afsnit 8.1 Kontrolandel Det bør fremgå, hvor stor en andel af projekterne der forventes udtaget til kontrol, herunder kontrol efter udbetaling.	Imødekommes ikke. Styrelsen er ikke forpligtet til at oplyse herom.
27.19	Afsnit 8.2 Tidspunkt for udbetalingsanmodning Det bør præciseres, hvornår det forventes at blive muligt at anmode om udbetaling af tilskud. Spiras har tidligere oplevet, at der gik mange måneder fra tilsagn var udsendt, til der kunne anmodes om udbetaling. Da udvikling af udbetalingssystem er en forudsigelig del af tilskudsordningen, bør det planlægges, så de første projekter kan afrapporteres tæt på 1. januar 2027.	Imødekommes ikke. Styrelsen kan ikke på nuværende tidspunkt oplyse, hvornår det vil være muligt at søge om udbetaling. Styrelsen orienterer nærmere, når skema til anmodning om udbetaling åbner.
28	Økologisk Landsforening	
28.1	Indsatsområde 2 (Reduktion af pesticidforbrug i planteavl) Det er med stor beklagelse, at Økologisk Landsforening konstaterer, at økologer ligesom tidligere år, hvor der er givet tilskud til reduktion af pesticidanvendelse, foreslås udelukket fra at søge tilskud inden for ordningen reduktion af pesticidanvendelse. Det er tilskud til diverse markredskaber til mekanisk og fysisk bekæmpelse af ukrudt, udstyr med kameragenkendelse af ukrudt og førerløse enheder til udstyret. Det kan ikke være rigtigt, at de økologiske producenter skal have højere udgifter til udstyr for at kunne dyrke afgrøderne uden	Imødekommes. Det vil under Miljø- og klimateknologi 2026 nu være muligt for økologer, på lige fod med konventionelle producenter, at søge tilskud til teknologier under Indsatsområde 2 <i>Reduktion af pesticidforbrug i planteavl.</i> Derudover er der øremærket 20 procent af midlerne i hvert indsatsområde til økologiske landbrugere.

	brug af pesticider, end deres konventionelle kollegaer. Det er direkte konkurrenceforvridende, og det medvirker ikke til at pesticidforbruget opgjort på landsplansniveau falder. Udbredelsen af økologi er den mest sikre vej til at nedbringe brugen af pesticider i Danmark, men økologien er udfordret af, at det er dyrere at producere afgrøderne økologisk. Det bremser både udbredelsen og kan få producenter til at lægge tilbage til konventionel drift. Hvis regeringens målsætning om fordobling af det økologiske areal og marked skal opfyldes, er det helt afgørende, at økologerne ikke stilles ringere, end deres konventionelle kollegaer ift. udgifter til udstyr. Økologisk Landsforening lægger derfor vægt på, at §9 og §15 pkt. 6 slettes fra bekendtgørelsen. Foreningen kan dertil konstatere, at der er udvalgt mange teknologier indenfor sprøjteudstyr, som en konventionel landmand kan få tilskud til. Disse er ikke relevante for økologer, men tilskuddet understøtter en produktion på landsplan assisteret med pesticider, uanset at det overordnede mål med tilskud inden for indsatsområde 2) er reduktion af pesticidanvendelse. Det er i det perspektiv endnu mere uforståeligt, hvordan det kan ske, at økologer skal udelukkes fra at kunne få det udbudte tilskud til udstyr, der skal bruges for at dyrke uden brug af pesticider.	
28.2	Arbejdskraftsbehov Det er positivt at arbejdskraftsbehovet er opgjort pr. produceret enhed. Det giver også de mere ekstensive bedrifter en mulighed for at søge på midlerne. Økologisk Landsforening undrer sig dog over, at det skal være et kriterie i sig selv, at økologer skal bruge mere tid pr. produceret enhed end en konventionel bedrift. Det betyder, at en økolog i princippet straffes for at blive mere effektiv, hvilket ellers kan sænke	Imødekommes ikke. Det er et kriterie, at ansøgere skal opfylde et arbejdskraftbehov på minimum 830 timer. Beregningen af arbejdskraftbehovet er som udgangspunkt baseret på normtimer. Normtimerne er fastsat ud fra data fra Danmarks Statistik om, hvor lang tid en landbruger bruger på dyrkning af en afgrøde eller produktion af husdyr. For økologisk produktion er normtimerne for de fleste afgrøder og husdyr højere end ved

	udgifterne og gøre økologen mere konkurrencedygtig.	konventionel produktion. Det er ikke et kriterie, at økologer skal bruge mere tid per produceret enhed, men normtimerne bruges alene til beregning af det samlede arbejdskraftbehov.
28.3	Minimumsbeløb Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt, at der i fastlæggelsen af krav til mindste investeringsniveau for at kunne få tilskud er øje for, at de mindre og mere alsidige bedrifter ikke udelukkes for adgangen til tilskud. Regeringen vil jf. sit regeringsgrundlag fremme mulighederne for at have småskalaproduktion i Danmark. Det er i så tilfælde helt afgørende, at de ikke stilles ringere i adgangen til de forskellige tilskudsordninger end de store specialiserede bedrifter.	Imødekommes ikke. For de forskellige indsatsområder gælder der krav om minimumsbeløb for det ansøgte projekts samlede tilskudsgrundlag. Disse beløb er på henholdsvis 100.000 kr. og 300.000 kr. Formålet med minimumsbeløbene er at sikre, at administrationsomkostningerne pr. projekt står i rimeligt forhold til tilskuddet. Desuden forventes en ændring at føre til flere ansøgninger, som skal behandles, hvilket kan medføre længere sagsbehandlingstider.